

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra andragogiky a managementu vzdělávání

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Právní vědomí pedagogických pracovníků v kontextu řízení školy.

Legal awareness of teaching staff in the context of school management.

Stanislava Matušková

Vedoucí práce: RNDr. Jindřich Kitzberger

Studijní program: Školský management

Studijní obor: Školský management

2022

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Právní vědomí pedagogických pracovníků v kontextu řízení školy potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Boskovice, 18. duben 2022

Na tomto místě bych velice ráda poděkovala vedoucímu práce, panu RNDr. Jindřichu Kitzbergerovi za podnětné komentáře a cenné rady při tvorbě své práce. Dále děkuji své rodině za trpělivost, kterou mají s mým studiem.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá postoji pedagogických pracovníků základních škol k úrovni právního vědomí a znalostí z oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Hlavním tématem bakalářské práce je to, jaký je vliv vedení školy na kvalitu a úroveň znalostí z této oblasti mezi pedagogy a jak kvalitní je následný přenos informací o bezpečném chování ve škole a školském zařízení na žáky tak, aby bylo zajištěno ve škole bezpečné prostředí. V teoretické části práce shrnuje základní pojmy z oblasti práva, analyzuje právní rámec pro standard v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví ve škole, který se týká se vedoucích pracovníků ve školství i pedagogických pracovníků a i to, jakým způsobem je nutné eliminovat možná bezpečnostní rizika ve školách. Povinnosti pedagogických pracovníků vedoucí k předcházení rizik úrazů žáků ve školách je samozřejmě také součástí teoretické části práce.

Praktickou část práce reprezentují výsledky z dotazníkového šetření mezi pedagogy základních škol, kde jsou formou míry souhlasu s danými výroky zjišťovány postoje pedagogů k úrovni vlastního právního povědomí z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při jejich práci. Dotazník dále zjišťuje, jaký je postoj pedagogů ke kvalitě přenosu informací směrem k žákům, znalosti příslušných dokumentů školy zajišťujících prevenci rizikového chování, bezpečnost ve škole a na školních akcích. Tento přenos informací mezi pedagogy a žáky je důležitý, neboť zajišťuje bezpečné prostředí ve škole a je důležitý pro předcházení bezpečnostním rizikům při výchovně-vzdělávacím procesu. Přínosem práce je zmapování postojů pedagogů k problematice zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví ve škole a školském zařízení.

KLÍČOVÁ SLOVA

právo; pedagogický pracovník, právní vědomí; bezpečnost a ochrana zdraví, právní odpovědnost

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the attitudes of primary school teaching staff towards the level of legal awareness and knowledge in the field of occupational safety and health. The main theme of the bachelor thesis is the influence of the school management on the quality and level of knowledge in this area among teachers and the quality of the subsequent transfer of information about safe behaviour in school and school facilities to pupils in order to ensure a safe environment in school. The theoretical part of the thesis summarises the basic concepts of the law, analyses the legal framework for the standard in the areas of health and safety in schools, which applies to school leaders and teaching staff, as well as how to eliminate possible safety risks in schools. The duties of teaching staff that ensure the prevention of risks of accidents to pupils in schools are of course also part of the theoretical part of the thesis.

The practical part of the thesis is represented by the results of a questionnaire survey among primary school teachers, where the attitudes of teachers towards the level of their own legal awareness in the field of health and safety at their work investigated in the form of the degree of agreement with the given statements. The questionnaire also investigates the attitude of teachers towards the quality of information transfer to pupils, knowledge of relevant school documents ensuring prevention of risky behaviour, safety at school and at school events. This transfer of information between teachers and pupils is important, as it ensures a safe school environment and is important for the prevention of safety risks in the educational process. The contribution of this thesis is the mapping of teachers' attitudes towards the issue of ensuring health and safety in schools and educational institutions.

KEYWORDS

the law; pedagogical staff member, legal consciousness; health and safety, legal liability

Obsah

Úvod.....	7
1 Právo a právní povědomí.....	10
1.1 Právo	10
1.2 Právní řád	11
1.3 Pracovní právo.....	11
1.4 Právní vědomí zaměstnanců škol.....	12
1.5 Platné právní předpisy ve školství	14
2 Ředitel školy	15
2.1 Ředitel školy jako statutární orgán	15
2.2 Ředitel školy a jeho kvalifikace.....	15
2.3 Postavení ředitele.....	17
2.4 Povinnosti ředitele školy podle školského zákona	18
2.5 Pedagogický pracovník	20
2.6 Pedagogický pracovník a jeho specifikace.....	21
3 BOZP.....	23
3.1 Prevence rizik	24
3.2 Zaměstnavatelé a BOZP.....	26
3.3 Škola a BOZP	27
3.4 Zaměstnanci a BOZP	29
3.5 Žáci a bezpečnost a ochrana zdraví	31
3.5.1 Poučení žáků na začátku školního roku.....	32
3.5.2 Poučení žáků na počátku první vyučovací hodiny	32
3.5.3 Poučení žáků při činnostech mimo školní budovu	33
3.5.4 Poučení žáků před prázdninami.....	33

3.6	Rekapitulace teoretické části	34
4	Praktická část	35
4.1	Výzkumný problém a cíl výzkumného šetření	35
4.2	Metodologie výzkumu	35
4.2.1	Předvýzkum.....	36
4.2.2	Stanovení výzkumného souboru.....	36
4.2.3	Administrace dotazníků	37
5	Výsledky dotazníkového šetření.	38
5.1	Úvodní otázky dotazníku	38
5.2	Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 4-7	40
5.3	Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 8-10	42
5.4	Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 11-13	44
5.5	Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 14-18	46
5.6	Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 19-21	48
5.7	Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 22-24	50
6	Vyhodnocení výzkumných výroků	53
6.1	Výrok číslo jedna.....	54
6.2	Výrok číslo dva.....	54
6.3	Výrok číslo tři.....	55
	Učitelé považují svoji školu za bezpečné místo pro učitele i žáky.....	55
6.4	Závěr šetření	56
7	Závěr.....	57
	Seznam použitých informačních zdrojů.....	59
	Seznam příloh	62

Úvod

Pro svoji bakalářskou práci jsem si zvolila téma, ve kterém zjišťuji názory učitelů základních škol na úroveň právního vědomí v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví.

Oblast právního vědomí je obecně vnímána jako velice obsáhlá a ve školství je navíc komplikovaná tím, že kromě zaměstnanců škol jsou její součástí i děti, žáci a studenti. Obsahuje nejen znalosti z oblasti pracovně – právního vědomí zaměstnanců, ale i jejich povinnosti týkající se bezpečnosti práce a ochrany zdraví na pracovišti, kde intenzivně vstupuje do hry i problematika bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků či studentů, pro které je škola prioritně určena.

Pro potřeby své práce jsem tedy zúžila oblast právního vědomí pedagogů na problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví jak zaměstnanců při práci, tak žáků v průběhu vzdělávání v základní škole.

I tato oblast je sama o sobě velice rozsáhlá a ředitelé škol a školských zařízení mají mnoho povinností vůči zaměstnancům i vůči žákům v otázkách zajištění znalostí a vědomostí prostřednictvím školení a seznamování se s platnou legislativou.

Jak vnímají učitelé kvalitu zajištěného vzdělávání v oblasti BOZP, jeho formy, obsahu a četnosti školení v oblastech spojených s bezpečností práce ve škole při výchově, vzdělávání a ochraně zdraví bude podkladem pro zjištění postojů učitelů k vědomostem z dotčené oblasti. Dále se zaměřím i na to, jaký je pohled učitele na skutečnost, že kromě vzdělávacích aktivit musí žáky vést k zajištění osobní bezpečnosti a předcházení nebezpečným situacím tak, aby v co možná největší míře předcházeli možnosti zranění žáků, jejich vystavení nebezpečným situacím nejen ve škole, ale i mimo školu. V neposlední řadě mě bude zajímat, zdali jsou nuceni informace potřebné pro výkon své práce získávat i mimo pracovní dobu a samostatně tak, aby zajistili fakt, že škola musí být bezpečným místem, je dalším tématem pro zkoumání.

Pedagogický pracovník je každý den vystavován většímu či menšímu počtu rizikových situací, které přímo souvisí se vzdělávacím procesem. Jak se s těmito situacemi vypořádat a jakým způsobem rizika v každodenní praxi limitovat je důvodem k důslednému školení pedagogických pracovníků v oblastech BOZP. Zde se musím zastavit u povinností ředitelů

škol v oblastech týkajících se zajištění kvalitního systému vzdělávání a dosažení faktických znalostí zaměstnanců školy v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, neboť ředitel školy je odpovědný za veškeré dění ve škole, tudíž nejen za pedagogický proces a průběh vzdělávání, ale také za minimalizaci rizik vzniku úrazů jak zaměstnanců, tak samozřejmě i žáků v každodenních činnostech školy.

Bakalářská práce, která zpracovává velice důležité téma týkající se postoje pedagogických pracovníků k úrovni právního vědomí v kontextu řízení školy je členěna na dvě hlavní části, tj. na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část práce shrnuje rozsáhlé teoretické penzum informací, faktů, povinností zaměstnavatele – tedy ředitele školy. Ředitel školy, jako její statutární orgán, je osobou, která by pro výkon své funkce měla disponovat vzděláním pro vedoucího pracovníka tak, aby byl připraven a schopen působit kompetentně ve všech povinnostech plynoucí z jeho funkce. Musí mít jasno v oblasti právní, spojené se znalostí a s dodržováním právních předpisů při zaměstnávání osob nejen na pozice pedagogických pracovníků. Musí zajistit následné plnění povinností vedoucího pracovníka v zajištění znalostí a orientace v souboru právních norem při nástupu do zaměstnání a zajištění odpovídajících znalostí pedagogů v právních oblastech nutných k výkonu přímé pedagogické činnosti. Pedagogický pracovník na pracovišti zodpovídá nejen za plnění svých základních pracovních povinností spojených se vzdělávacím procesem, ale i za bezpečné prostředí školy a zdraví svoje i žáků. Proto je velmi důležité zajistit kvalitní právní povědomí všech pedagogických pracovníků školy prostřednictvím kvalitně koncipovaných školení.

Budu se zaměřovat na to, jak učitelé hodnotí četnost, formu a kvalitu vzdělávání a jak se na rozsah a hloubku vlastních znalostí a vědomostí z oblastí týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci dívají.

Cílem práce je zhodnotit postoje učitelů Základních škol k úrovni a kvalitě poskytovaných školení z oblastí BOZP a jejich důležitost pro zajištění školy jako bezpečného místa pro učitele i žáky.

Sekundární oblastí výzkumu bude zjistit, zda se učitelé cítí řádně vyškolení k předávání informací k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

Získané teoretické poznatky jsou podstatné pro pochopení rozsáhlé problematiky týkající se otázek vycházejících z právních předpisů. Východiska z nich plynoucí jsou zpracována v praktické části, která na základě výzkumu zjišťuje postoje učitelů spadajících do povinností v oblastech pracovního práva, kdy prioritou mé práce je oblast ochrany zdraví a bezpečnosti práce, a jsou-li ve své každodenní práci schopni adekvátně využít svých znalostí k zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví svého a samozřejmě i žáků školy.

1 Právo a právní povědomí

Ubi societas, ibi ius.

Kde je společnost, tam je i právo.

(Výrok ze starého Říma)

1.1 Právo

Pojem právo není možné vymezit jednoduchým způsobem. Nelze jej definovat jen jednou definicí, neboť jde o vícevýznamový termín. Jedná se o multidimenzionální fenomén, který může být zkoumán ve více aspektech (Spirit, 2008, s. 263).

Nejširší definice práva je obecná množina pravidel chování, víceméně ve všech definicích práva se jedná vlastně o soubory určitých typů pravidel. Právo lze nejlépe pochopit na základě jeho vztahu s morálkou (Gerloch, 2004, s. 343). Pomocí práva jsou upraveny veškeré vztahy ve společnosti (Večeřa, Urbanová, 2002, s. 207).

Právo se promítá do všech oblastí lidského života. Jedině prostřednictvím práva získává právní jistoty, tím má zajištěn předvídatelný postup státních orgánů vůči němu. (Novotný, Schelle, 2002, str. 10, 11)

Každý občan může dělat vše, co není zákonem zakázáno a nikdy nesmí být nucen dělat to, co zákon neukládá. (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., čl. 2/4).

Mechanismy, které usměrňují a kontrolují lidské chování vznikají od počátku lidské společnosti a zajišťují normy chování potřebné pro sociální chování ve společnosti s cílem vytvořit určitý sociální řád. Respekt a dodržování sociálních norem a vzorců chování byly vynucovány sociálními sankcemi. Proto říkáme, že sociální norma je obecné pravidlo chování, které stanoví v sociálním útvaru (rodině, pracovní skupině, politické straně, státu apod.) přijatý, schválený a sdílený vzorec chování v určité situaci. Dodržování této normy doprovází pozitivní či negativní sankce.

1.2 Právní řád

Právní řád je označován jako souhrn právních předpisů na území určitého státu. Právní řád má pevné uspořádání a jeho uspořádání je dáno stupňovitě. Rozhodující pro uspořádání je důležitost jednotlivých druhů právních norem. Můžeme tedy konstatovat, že právní řád tvoří všechny právní předpisy ve státě, je stupňovitě uspořádán, a to podle důležitosti jednotlivých druhů právních předpisů. Právní předpisy mají svoji důležitost neboli právní sílu. Právní síla vyplývá z toho, který státní orgán předpis vydal a jak se předpis nazývá. Právní řád si lze představit jako pyramidu. Na jejím vrcholu je ústava, další ústavní zákony a pod nimi zákony a zákonná opatření. To jsou předpisy zákonné (základní). Na ně navazují nižší předpisy podzákonné (prováděcí), které se nazývají nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a předpisy nižších státních orgánů.

Předpisy zákonné

1. ústava a ústavní zákony, listina základních práv a svobod
2. zákony a zákonná opatření

Předpisy prováděcí

3. vládní nařízení
4. vyhlášky ministerstev a ostatních úředních orgánů
5. obecně závazné vyhlášky nižších státních orgánů, např. obcí. (Pavlíček, Hřebejk, 1998, str. 19, 20)

1.3 Pracovní právo

Pracovní právo je jednou ze součástí českého právního řádu, která upravuje společenské vztahy týkající se práce. Na jedné straně stojí zaměstnavatelé jako právnické osoby, vlastníci výrobních prostředků (strojů, nástrojů, surovin, budov apod.) a na straně druhé stojí zaměstnanci, tedy obyčejní lidé (pracovní síla). (Novotný, Schelle, 2002, str.242). Pracovní právo je vybudováno na obecných právních myšlenkách – základních zásadách.

Základními zásadami pracovního práva jsou:

- Zásada zákazu diskriminace a zneužití práv.
- Zásada ochrany zaměstnance.

- Zásada smluvního základu pracovněprávních vztahů. (Novotný, Schelle, 2002, str. 248)

Hlavními prameny pracovního práva jsou následující právní předpisy: Ústava ČR, Listina základních práv a svobod a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Zákoník práce upravuje „právní vztahy vznikající při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli; tyto vztahy jsou vztahy pracovněprávními“ (zákon č. 262/2006 Sb.). V ustanovení § 2 odst. 1 zákoníku práce nalezneme, že „práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně“ (zákon č. 262/2006 Sb.) považujeme za závislou práci. Dále jmenovaný paragraf uvádí, že „závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě“ (zákon č. 262/2006 Sb.). Následující paragraf zákoníku práce uvádí, že „závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu“ (§ 3, zákon č. 262/2006 Sb.). Mezi základní pracovněprávní vztahy patří pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr. Účastníky pracovněprávních vztahů jsou zaměstnanec a zaměstnavatel, který má pracovněprávní subjektivitu. Pracovněprávní subjektivita vyjadřuje způsobilost mít práva a povinnosti v pracovněprávních vztazích, vlastními úkony nabývat těchto práv a brát na sebe tyto povinnosti. Zaměstnavatelem může být jak osoba fyzická, tak i právnická, ovšem zaměstnancem může být pouze osoba fyzická (Bělina a kol., 2012, str. 54).

1.4 Právní vědomí zaměstnanců škol

Právní vědomí je pojem, který představuje znalost práva, představy o právu a názory na spravedlnost u každého člověka. Každý člověk má o právu jinou představu, která zrcadlí osobní hodnoty jedince. Právo je z pohledu každého člověka něčím, co považuje za správné, co podle něj zajišťuje řád a rovnováhu a hlavně, co je spravedlivé.

Obsahem právního vědomí jsou:

- Poznatky, představy, soudy a jiné kognitivní prvky.

- Názory, ideje, principy, hodnotící soudy a jiné hodnotové prvky.
- Stereotypy, ustálené názory a další postojové prvky. (Hunger, Vaňková, 2007, str. 97)

Rozvoj právního vědomí člověka probíhá celý život a je spjato s jeho socializací. Úroveň právního vědomí člověka je závislá především na skutečnosti, jak jsme si vědomi svých práv a povinností. Z toho plyne, že je nutné svoje práva a právní povinnosti do určité míry znát. Všichni známe úsloví, že neznalost zákona neomlouvá. Je však jasné, že není v silách laika obsáhnout a orientovat se ve všech právních předpisech, kterých je nepřehledné množství. Prostřednictvím kvalitních informací lze pozitivně působit na právní vědomí člověka. Jedni z prvních, kteří formují právní vědomí člověka, jsou pedagogové. Každý občan našeho státu je povinen absolvovat základní školu, proto jsou to právě učitelé základních škol, kteří jako první formují právní vědomí svých žáků. Kvalitní pedagogové předávají své znalosti a vědomosti žákům tak, aby pozitivně ovlivnili jejich právní vědomí v souladu s hodnotami, ideály a po všech stránkách vhodně. Jedním z takových ideálů je občanská společnost, která je společností aktivních občanů, kteří berou život do vlastních rukou, pečují o obecné blaho, snaží se napravovat nevyhovující poměry a usilují o zlepšování života. Takovým občanům nechybí odvaha, aktivita, a přesvědčení, že každý jedinec je součástí společenství a osobním nasazením nese odpovědnost za celou společnost. Aby učitelé mohli pozitivně formovat povědomí žáků, musí sami disponovat kvalitním právním vědomím. Právní vědomí musí být nejen u učitelů podporováno získáváním kvalitních informací z oblasti právní osvěty. Hodnoty vyznávané ve společnosti dávají směr platnému právu. Proto právní stát není jen striktní dodržování zákonů, ale i systematické směřování k hodnotám a aplikaci práva, a to i s vědomím, že hodnota právní normy je vždy relativní. (Havránek, 1991, s. 42).

Všichni víme, že hlavní pracovní náplň pedagogických zaměstnanců škol tvoří výchova a vzdělávání dětí. Pedagogové by ovšem měli znát i základní právní normy v České republice vztahující se k jejich profesi. (Těthalová, 2013, s. 22).

1.5 Platné právní předpisy ve školství

Resort školství upravuje mnoho právních předpisů. Můžeme je rozdělit na dvě základní části – obecné zákony a zákony vztahující se k resortu školství.

Mezi obecnými zákony, které mají přesah i do školství, chci jmenovat následující:

- 262/2006 Sb. Zákoník práce
- 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník
- 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí
- 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník
- 110/2019 Sb. Zákon o zpracování osobních údajů
- 106/1999 Sb. Zákon o svobodném přístupu k informacím
- 121/2000 Sb. Autorský zákon
- 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví

„Resortní“ zákony, tedy zákony platné pouze ve školství, jsou zákony následující:

- 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících
- 306/1999 Sb. Zákon o poskytování dotací soukromým školám
- 109/2002 Sb. Zákon o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních výchovně preventivní péče
- 179/2006 Sb. Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů

Ke své práci na téma Právní vědomí pedagogických pracovníků z pohledu řízení školy se budu věnovat především zákonu 262/2006 Sb. - Zákoník práce a především jeho části páté a paragrafy § 101 - § 108, týkající se oblasti bezpečnosti a ochrany práce.

2 Ředitel školy

2.1 Ředitel školy jako statutární orgán

Škola jako instituce vznikla z důvodu potřeby připravit děti a mladé lidi na budoucí život. Postupem času byl vytvořen soubor ustálených činností, které vedou k danému cíli, kterým je vychovaný, vzdělaný a na výkon budoucího povolání připravený jedinec. Podle Pola (2007) je definice termínu „škola jako instituce“ následující: „Instituce bývá vymezována jako soubor společných vztahů, ustanovení, příkazů, podřízení. V případě škol vychází institucionální dimenze z povinného napojení ustavené školy na jednotný vnější rámec, který je pro ni v řadě ohledů závazný. Školu ve vztahu k celému školskému systému lze chápat jako instituci, jejímž úkolem i povinností je dodržovat vnější pravidla (právní, ekonomická, společensko-politická, hygienická a další) systémem ustanovená.“ (Pol, 2007, str. 38). V čele každé školy stojí ředitel, který zastává funkci statutárního orgánu.

2.2 Ředitel školy a jeho kvalifikace

Ředitel má své nezastupitelné místo v systému vzdělávání. „Předpokládá se, že ředitelé škol převezmou kvalitativně nový druh odpovědností při vytváření vzdělávací politiky státu a za její prosazování.“ (Slavíková, 2001, s. 56) Ředitel školy je nucen se vyrovnat se všemi oblastmi spojenými s dovednostmi z oblasti řízení. Jeho kompetence zasahují do všech oblastí řízení – tedy do pedagogiky, vedení lidí, ekonomiky a ostatních. Ředitel školy je vedoucím pracovníkem školy a především osobou, která odpovídá za celkový chod školy. V současnosti je ředitel školy chápán jako manažer a do školství se tím pádem dostal pojem z komerční oblasti, a to pojem management. Vedení školy (management školy) tedy znamená více osob zainteresovaných do řízení organizace – jedná se o zástupce ředitele, vedoucí pro ekonomickou stránku řízení školy atd. Vrcholovým managementem je vedení školy, které působí na školu jako celek. (Trojanová, 2014, s. 13). V případě řízení školy jde o proces, který se odehrává uvnitř školy a vede k uskutečnění daných cílů. Řízení školy je možné budovat na základech z teorie a výzkumů v oblasti pedagogiky, managementu, ekonomie, psychologie, sociologie a filozofie. Uchazeč o funkci ředitele školy musí splnit

požadavky, které stanovuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Ředitelem školy může být pouze fyzická osoba, která splňuje předpoklady podle § 3, získala praxi spočívající ve výkonu přímé pedagogické činnosti nebo v činnosti, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření, nebo v řídicí činnosti nebo v činnosti ve výzkumu a vývoji v délce:

- a) 3 roky pro ředitele mateřské školy,
- b) 4 roky pro ředitele základní školy, základní umělecké školy a školských zařízení, s výjimkou školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči
- c) 5 let pro ředitele střední školy, jazykové školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči.

Další z povinností, vztahující se k vykonávání funkce ředitele školy, je povinnost získat nejpozději do 2 let ode dne, kdy začal vykonávat funkci ředitele školy, znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP) podle § 24 odst. 4 písm. a). Povinnost absolvovat výše jmenované DVPP pro ředitele v oblasti řízení školství se nevztahuje na ředitele, který znalosti v oblasti řízení školství získal vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu školský management nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství. (§ 5 zákona č. 563/2004 Sb.)

2.3 Postavení ředitele

Postavení ředitele a jeho působnost upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Uvedený školský zákon v § 131 přesně vymezuje postavení ředitele v rámci organizace a jeho povinnosti plynoucí z jeho pozice vedoucího pracovníka:

- Ředitel je statutárním orgánem školské právnické osoby.
- Ředitel rozhoduje ve věcech školské právnické osoby, pokud tento zákon nestanoví jinak.
- Ředitele školské právnické osoby zřízené ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí jmenuje a odvolává zřizovatel za podmínek a postupem stanoveným v § 166.
- Ředitele školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou podle § 124 odst. 2 písm. b) jmenuje a odvolává zřizovatel na návrh rady, v případě uvedeném v § 129 odst. 4 a 5 rada, a to za podmínek stanovených v § 166 odst. 1.:
- Ředitel školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou podle § 124 odst. 2 písm. b) je ze své činnosti odpovědný radě.
- Ředitel školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou podle § 124 odst. 2 písm. b)
 - a) předkládá radě návrh rozpočtu školské právnické osoby a jeho změn, návrh střednědobého výhledu jejího financování a návrh roční účetní závěrky,
 - b) předkládá radě návrh vnitřního mzdového předpisu a organizačního řádu školské právnické osoby,
 - c) předkládá radě návrhy změn zřizovací listiny, po jejich projednání radou je předává zřizovateli,
 - d) předkládá radě ke schválení návrhy právních úkonů, k nimž se v souladu s § 132 odst. 2 vyžaduje předchozí souhlas rady,
 - e) se účastní jednání rady s hlasem poradním.

2.4 Povinnosti ředitele školy podle školského zákona

Povinnosti ředitele školy dále upravuje a vymezuje § 164, a to takto:

- Ředitel školy a školského zařízení
 - a) rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak,
 - b) odpovídá za to, že škola a školské zařízení poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu s tímto zákonem a vzdělávacími programy uvedenými v § 3,
 - c) odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb,
 - d) vytváří podmínky pro výkon inspekční činnosti České školní inspekce a přijímá následná opatření,
 - e) vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a pro práci školské rady, pokud se podle tohoto zákona zřizuje,
 - f) zajišťuje, aby osoby uvedené v § 21 byly včas informovány o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta,
 - g) zajišťuje spolupráci při uskutečňování programů zjišťování výsledků vzdělávání vyhlášených ministerstvem,
 - h) odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení.
- Ředitel školy zřizuje pedagogickou radu jako svůj poradní orgán, projednává s ním všechny zásadní pedagogické dokumenty a opatření týkající se vzdělávací činnosti školy. Při svém rozhodování ředitel školy k názorům pedagogické rady přihlédne. Pedagogickou radu tvoří všichni pedagogičtí pracovníci školy.

Povinnosti, které souvisí s funkcí ředitele školy, jsou velice obsáhlé. Můžeme je rozčlenit do tří základních oblastí:

- kompetence ředitele jako statutárního orgánu,
- kompetence ředitele školy jako zástupce zaměstnavatele,
- kompetence ředitele školy jako vzdělávací instituce. (Lhotková, Trojan, Kitzberger, 2012, s. 45)

Ředitel školy rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, odpovídá za poskytování vzdělávání a školské služby v souladu se

školským zákonem, odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a vzdělávacích služeb a odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky. (Lhotková, Trojan, Kitzberger, 2012, s. 46)

Ředitel školy, na základě povinností plynoucích ze zákona o pedagogických pracovnících (zákon 563/2004Sb.), odpovídá za odpovídající kvalifikaci pedagogických pracovníků školy a za zajištění a vytváření podmínek pro jejich další vzdělávání. Podle zákona musí ředitel školy vytvořit funkční plán dalšího vzdělávání podle §24 zákona o pedagogických pracovnících.

Výčet povinností ředitele školy je natolik obsáhlý, že pro potřeby této práce se budu věnovat zákonům týkajících se BOZP, které nalezneme v páté části zákoníku práce.

Přehled zákonů spojených s dodržováním bezpečnosti práce přikládám zde:

Zákon č. 262/2006 Sb. (Zákoník práce)

- § 101, základní požadavky BOZP
- § 103, povinnosti zaměstnavatele
- § 106, práva a povinnosti zaměstnance
- § 108, účast zaměstnanců na řešení otázek BOZP
- § 265, odpovědnost zaměstnavatele

Zákon č. 309/2006 Sb. (Zákon o BOZP, zkrácený název)

- § 2, požadavky na pracovní prostředí
- § 9, odborná způsobilost v BOZP
 - a) podmínky ustanovení odborně způsobilé osoby
 - b) doporučení k ustanovení pracovníka pověřeného agendou BOZP
- §10, předpoklady odborné způsobilosti BOZP

Zákon 262/2006 Sb. je základním článkem v problematice BOZP s ohledem na vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Před vznikem zaměstnaneckého poměru je důležité zajistit vstupní lékařskou prohlídku žadatele o zaměstnání (§ 32 zákona 262/2006 Sb.). Zaměstnanec je také vždy seznámen s vnitřními předpisy a musí podstoupit vstupní školení BOZP.

2.5 Pedagogický pracovník

Každý člověk zná slovo pedagogický pracovník, neboť od útlého věku nás osoby, kterým říkáme pedagog či učitel, provází životem. Definici tohoto notoricky známého pojmu najdeme v odborné literatuře a samozřejmě i v zákoně. Velice výstižná je podle mého názoru definice výrazu „pedagog“ z úst Kaleji a Zzulové (2011): „Učitel je významnou výchovně vzdělávací determinantou, která svou osobností, vlastnostmi a přístupem výrazně ovlivňuje žákovu bytí a učení ve školních podmínkách“ (Gobelová, 2015).

Pedagog je pověřen jedním z nejnáročnějších oborů lidské činnosti, a tím je výchova a vzdělávání, neboť jak řekl Emmanuel Kant: „výchova je největší a nejtěžší problém, který může být člověku uložen.“ Profese učitele představuje podle Pedagogického slovníku: „soubor činností, jejichž smyslem je působit na chování, přesvědčení a cítění žáků a předávat jim znalosti, dovednosti a návyky vytvořené kulturou předchozích generací“ (Pedagogický slovník, 2001, s. 256).

Nároky na pedagogické pracovníky neustále rostou. Role učitele je dnes diverzifikovaná, nese znaky souvislosti s koexistencí různých vzdělávacích paradigmat, které v současné pedagogice jsou. Ve studii UNESCO 1997 pod názvem „Učení je skryté bohatství“, je pro výkon učitele podstatné a klíčové:

- rozvíjení postojů k učení,
- probouzení zvědavosti,
- podněcování samostatnosti,
- podpora intelektuálního úsilí
- podílení se na formování charakteru a myšlení nové generace. (Gobelová, 2015, s. 76)

Základem pro kvalitního učitele je tedy vždy vyvrálá osobnost a správné morálně volní vlastnosti. V podstatě se dá říci, že dobrý pedagog by měl být hlavně kvalitním člověkem. Měl by mít obecně dobrý vztah k lidem, trpělivý a vlídný přístup ke svým žákům a studentům, vykazovat motivaci k intenzivnímu pracovnímu nasazení, mít cit pro spravedlnost, přirozenou autoritu, měl by být i velkorysý a nepostrádat nadhled. V následujících kapitolách se vrátím ke specifikaci povinností, vlastností a dovedností pedagogů tak, jak je požadováno zákonem.

2.6 Pedagogický pracovník a jeho specifikace

Přesnou specifikaci, kdo je vlastně pedagogickým pracovníkem, najdeme v zákoně 563/2004 sbírky ve znění pozdějších předpisů, kdy v § 1 stojí: „Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, čímž uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu.“ (§ 1 zákona č. 563/2004 Sb.)

Tento právní předpis jasně specifikuje hned v následujícím paragrafu, kdo vykonává přímou pedagogickou činnost.

Je to:

- a) učitel,
- b) pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- c) vychovatel,
- d) speciální pedagog,
- e) psycholog,
- f) pedagog volného času,
- g) asistent pedagoga,
- h) trenér,
- i) metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně,
- j) vedoucí pedagogický pracovník. (§ 2 zákona č. 563/2004 Sb.)

Průcha ve svém pedagogickém slovníku specifikuje pedagoga takto: „K výkonu učitelského povolání je nutná pedagogická způsobilost. Učitel spoluvytváří edukační prostředí, klima třídy, organizuje a koordinuje činnosti žáků, řídí a hodnotí proces učení.“ (Průcha, 2001, s. 262).

V zákoně o pedagogických pracovnících v §3 jsou stanoveny předpoklady, které musí učitel před nástupem do zaměstnání splňovat.

Pedagogickým pracovníkem může být jen ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,
- c) je bezúhonný,

d) je zdravotně způsobilý,

e) a prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak. (§ 3 zákona č. 563/2004 Sb.)

Vzdělání, které je nutné získat k výkonu učitelského povolání, je závislé na typu školy, na které pedagog hodlá vyučovat.

Kvalifikační předpoklady pro základní školu se dělí na I. a II. stupeň a učitel je povinen splňovat kvalifikační předpoklady specifikované v § 7 a 8 zákona o pedagogických pracovnících. (§ 7, 8 zákona č. 563/2004 Sb.).

Aby pedagog mohl plnit náročné úkoly plynoucí z jeho role, jsou na něj, jako na osobu, kladeny vysoké nároky. Pedagogická práce tak, aby v ní člověk uspěl a mohl dosahovat požadovaných výsledků, vyžaduje vždy člověka osobnostně i mravně na výši. Zde si dovoluji použít slova profesora Heluse, odborníka v oblasti pedagogiky a psychologie, se kterými se ztotožňuji ve výroku: „to, že učitel sám je rozvinutou osobností, to, že své osobní kvality svými postoji, svým jednáním a vůbec tím, kým je, ztělesňuje, je dítěti nejúčinnějším podnětem, aby se jako osobnost rozvíjelo.“ (Helus, 2012, s.45)

3 BOZP

Základním právním předpisem v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, kterým se musí řídit každý vedoucí pracovník jak ve školství, tak i mimo něj, je zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Tato problematika je dále také upravena v dalších zákonech, kde mezi nejdůležitější z nich patří zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci; zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Nejdůležitější úprava v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je uvedena v zákoníku práce v jeho páté části, konkrétně v § 101 až § 108. Hlavní zásadou celé části o BOZP je princip prevence rizik, to znamená snaha zaměstnavatele vytvářet předpoklady k tomu, aby zaměstnanci při výkonu své práce nebyli nikdy ohroženi na životě nebo na zdraví. Jak stanovuje § 101 odst. 1 ZP, zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví. Pracovní rizika dělíme na fyzikální, chemická, mechanická a biologická. Zdrojem rizik jsou většinou vlastnosti předmětů používaných při práci (výbušnost, toxicita, rychlost, elektrické napětí atd.). Když se spojí nevhodný pracovní postup, nevhodné pracovní prostředky, neinformovanost či špatné nakládání s vlastním zdravotním stavem (opilost, závislost na lécích), dochází tak nejčastěji k poškození zdraví, v krajním případě k úmrtí. Zaměstnavatel má povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví všech osob, které se s jeho souhlasem a vědomím zdržují na jeho pracovišti. Ustanovení § 101 odst. 2 ZP dále rozšiřuje odpovědnost na všechny vedoucí zaměstnance u zaměstnavatele za bezpečnost a ochranu při práci jako nedílnou součást jejich pracovních povinností, přičemž za vedoucího pracovníka považujeme toho, který dohlíží na práci jiných, jemu podřízených pracovníků. Vedoucí pracovník má právo udílet jim pokyny k výkonu práce a kontrolovat její provedení a má také povinnosti v oblasti bezpečného výkonu práce, včetně zajištění kvalitních pracovních podmínek.

Veškeré náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vždy hradí zaměstnavatel a nikdy je nesmí přímo ani nepřímo přenášet na zaměstnance.

3.1 Prevence rizik

Nedílnou součástí systémového přístupu k BOZP, je prevence. Zaměstnavatel musí zajistit, aby k negativním událostem na pracovišti ideálně nedocházelo a musí zajistit vše tak, aby pokud již k nějaké negativní události dojde, každý zaměstnanec věděl, co musí udělat a co je jeho povinností. BOZP tedy již není záležitostí pouze jednoho člověka, dříve „bezpečnostního technika“, resp. odborně způsobilé osoby k prevenci rizik, jako tomu bývalo dříve, ale všech zaměstnanců firmy či organizace. V § 102 ZP je ukotven pojem **prevence rizik**, neboť základem bezpečné práce je vždy prvotně prevence. Zaměstnavatel je povinen rizika spojená s prací vyhledávat, odstraňovat nebo alespoň zmírňovat a je nutné si uvědomit, že všechna se odstranit nedají. Zaměstnavatel je tedy povinen vytvořit takové pracovní prostředí, které splňuje předpoklady toho, že není životu nebezpečné a ani nehrozí újma na zdraví. Pro výkon práce jsou, samozřejmě, upraveny i pracovní podmínky. Pracoviště nesmí ohrožovat zdraví zaměstnanců, proto jsou zaměstnavatelem přijímána opatření, která mají za úkol předcházet možným rizikům. Co tedy znamená pojem „prevence rizik“. Jde o všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik. Všechny právní a ostatní předpisy spojené s bezpečností práce a ochranou zdraví nám představuje § 349 odst. 1 ZP. Jedná se o předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví. Přijatá opatření zaměstnavatelem musí být v jeho a zákonné režii. Zaměstnavatel je povinen vydat různé vnitřní řády, směrnice či nařízení, která jsou platná v dané organizaci, platí pro zaměstnance, případně osoby, které se se souhlasem zaměstnavatele na pracovišti pohybují. Tato opatření obsahují soubor preventivních opatření k zamezení rizik i k jejich vyhodnocování a kontrole. Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné situace, činitele a procesy v pracovním prostředí. Na základě zjištění jakéhokoliv rizika je povinen vyhodnotit a následně přijmout opatření k jejich odstranění. Zákoník práce ovšem nijak neupravuje otázku zjišťování rizik a jejich vyhodnocení.

Nechává tak zodpovědnost na jednotlivých zaměstnavatelích. Případná rizika je nutné vyhodnocovat u všech pracovních činnostech a na všech pracovištích. Hodnocení rizik je třeba také provádět vždy, když dojde k jakékoliv pracovní změně na pracovišti. V § 102 odst. 3 ZP nalezne zaměstnavatel návod, jak by měl postupovat a jaká opatření přijímat, aby bylo možné přeřadit rizikové práce do nižší kategorie. Pokud nelze rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců vždy minimalizovat. § 102 odst. 4 ZP stanoví zaměstnavateli povinnost vést o přijatých opatřeních dokumentaci. Přijatá opatření jsou vždy nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. Při přijímání a provádění technických, organizačních a jiných opatření k prevenci rizik je zaměstnavatel povinen vycházet ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí:

- a)** omezování vzniku rizik,
- b)** odstraňování rizik u zdroje jejich původu,
- c)** přizpůsobování pracovních podmínek potřebám zaměstnanců s cílem omezení působení negativních vlivů práce na jejich zdraví,
- d)** nahrazování fyzicky namáhavých prací novými technologickými a pracovními postupy,
- e)** nahrazování nebezpečných technologií, výrobních a pracovních prostředků, surovin a materiálů méně nebezpečnými nebo méně rizikovými, v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky,
- f)** omezování počtu zaměstnanců vystavených působení rizikových faktorů pracovních podmínek překračujících nejvyšší hygienické limity a dalších rizik na nejnižší počet nutný pro zajištění provozu,
- g)** plánování při provádění prevence rizik s využitím techniky, organizace práce, pracovních podmínek, sociálních vztahů a vlivu pracovního prostředí,
- h)** přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky oproti prostředkům individuální ochrany,
- i)** provádění opatření směřujících k omezování úniku škodlivin ze strojů a zařízení,

j) udílení vhodných pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. (§ 102 odst. 5 ZP)

Celkově jde o ustanovení deklaratorní povahy. Je to prakticky pomocný návod zaměstnavatelům ke zvolení správného způsobu prevence.

V případech mimořádných událostí, jako jsou například havárie, požáry, povodně, jiné vážné nebezpečí a evakuace zaměstnanců, může dojít k pokynu okamžitého zastavení práce a opuštění pracoviště společně s odchodem do bezpečí. Při poskytování první pomoci zaměstnavatel spolupracuje s poskytovatelem pracovně lékařských služeb. Při takovýchto událostech zaměstnavatel určí potřebný počet zaměstnanců (počet vždy závisí na druhu činnosti a velikosti pracoviště), kteří budou organizovat poskytnutí první pomoci, zajistí přivolání zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru ČR a Policie ČR, kteří následně zajistí a zorganizují evakuaci zaměstnanců. (§ 102 odst. 6 ZP). Zaměstnavatel je povinen takové zaměstnance řádně vyškolit a vybavit na tuto funkci s ohledem na rizika vyskytující se na pracovišti. Veškerá nastavená opatření jsou sepsána do komplexního dokumentu organizace, který je volně přístupný všem zaměstnancům a který je pravidelně novelizován s ohledem na měnící se skutečnosti.

3.2 Zaměstnavatelé a BOZP

Zaměstnavatel má vůči svým zaměstnancům řadu povinností. Ustanovení § 103 zákoníku práce uvádí taxativní výčet všech povinností zaměstnavatele, která jsou nutná dodržovat v úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jedná se o následující povinnosti: nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti. V praxi je tedy nutné, aby uchazeč o zaměstnání předložil potvrzení od lékaře, a tím prokázal způsobilost pro výkon předpokládané práce. Dále pak je zaměstnavatel povinen zajistit periodické preventivní lékařské prohlídky, které probíhají v průběhu pracovního poměru a opakují se v pravidelných intervalech podle zařazení zaměstnance do kategorie vykonávané práce. Právní předpis upravující kategorizaci prací je zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (OVZ) a to v § 37, kdy podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců a jejich rizikovosti pro zdraví, se práce zařazují do čtyř kategorií. (§ 37, OVZ)

Povinnosti týkající se zajištění školení zaměstnanců o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, upravuje § 103 odst. 2 a odst. 3 ZP. Tato povinnost zaměstnavateli vůči zaměstnanci začíná při jeho nástupu do práce a následně vždy tehdy, když dojde ke změně pracovního zařazení či druhu práce; při zavádění nové technologie či změně výrobních nebo pracovních postupů a v případech mající podstatný vliv na BOZP. Četnost školení, jeho obsah a způsob ověřování znalostí zaměstnanců určuje zaměstnavatel ve svých vnitřních předpisech. O průběhu a obsahu školení vede zaměstnavatel dokumentaci.

Zákoník práce řeší i otázku povinnosti zaměstnavatele vůči těhotným, kojícím či matkám do devátého měsíce po porodu a otázku zaměstnanců se zdravotním postižením. (Odstavce 4 a 5 § 103 ZP).

3.3 Škola a BOZP

Právní základ k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při výchově a vzdělávání žáků je zakotven v obecně závazných právních předpisech. Můžeme konstatovat, že jak předpisy školské, tak předpisy pracovněprávní důsledně vycházejí z ústavní zásady, která je obsažena v článku 4 Listiny základních práv a svobod a zní: „povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod“. (Dandová, 2008, s. 12)

Z nejdůležitějších právních předpisů upravujících oblast školství můžeme jmenovat:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška MŠMT č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

- Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška MŠMT č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška MZ č. 140/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů.

Na právní předpisy navazuje Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 37 014/2005-25.

Výchova dětí, žáků a studentů k bezpečnosti a ochraně zdraví je proces dlouhodobý, který vede k získání vědomostí, dovedností a schopností důležitých pro správné jednání člověka. Toto je tedy cílem a podstatou bezpečnosti a ochrany zdraví při výchově a vyučování. (Dandová, 2008, s. 67).

Školy a školská zařízení jsou při vzdělávání a poskytování školských služeb povinni zajistit soulad základních fyziologických potřeb žáků s podmínkami pro jejich zdravý vývoj a zároveň také předcházet vzniku sociálně patologických jevů.

Školy a školská zařízení tedy nejen zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví žáků, jejich vzdělávání v této oblasti, ale také jim poskytují důležité informace k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví a zároveň vedou evidenci úrazů, které mohou vznikat při vzdělávacích činnostech a při poskytování školských služeb. Povinností školy je i vyhotovování a zasílání záznamů o úrazu stanoveným orgánům a institucím. (Romaněnko, 2006, s. 56)

K ohrožení žáků může docházet při vzdělávání v jednotlivých vyučovacích předmětech, při přesunu žáků ve škole, o přestávkách či různých akcích pořádaných školou. Podle platného školního vzdělávacího programu musí pedagogové žáky seznámit s nebezpečími, která

mohou ohrožovat jejich zdraví, a tím u nich dosáhnout klíčových kompetencí. Ochrana zdraví a bezpečnost jsou součástí výchovy ke zdravému životnímu stylu a jsou zahrnuty ve školním vzdělávacím programu. Neboť zdraví člověka chápeme jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. (Romaněnko, 2006, s. 92)

Jako jednu z nedílných součástí výchovy žáků ve školách a školských zařízeních vnímáme dozor nad činnostmi žáků, který je ukotven v platných právních předpisech a obsahuje podrobná pravidla o bezpečnosti a ochraně zdraví žáků i povinnosti dohledu nad dětmi a žáky. Právní předpisy nemohou obsáhnout všechny konkrétní případy, které se ve školách a školských zařízeních mohou vyskytnout, proto ředitel školy stanoví pravidla, ve kterých využívá metodického pokynu MŠMT a svých zkušeností. Tato pravidla jsou závazná pro všechny v dané škole, tedy pro zaměstnance i pro děti, žáky a studenty. Ředitel školy je vždy odpovědný za zajištění dohledu nad dětmi, žáky a studenty při výchovně vzdělávacím procesu ve školách a školských zařízeních. (Romaněnko, 2006, s. 9)

3.4 Zaměstnanci a BOZP

K zajištění dodržování právních předpisů spojených s bezpečností práce a ochranou zdraví je povinen ředitel školy zajistit odpovídající pravidelná školení tak, aby rizika vznikající z každodenních povinností zaměstnanců byla co možná nejvíce eliminována

Problematika zaměstnanců v oblasti BOZP je upravena v § 107 zákoníku práce. Práva zaměstnanců v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci korespondují s povinnostmi zaměstnavatele upravených v § 103 ZP. Základním právem zaměstnance v oblasti BOZP je právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci; na informace o rizicích své práce; na informace o opatřeních vedoucích k ochraně před působením rizik. Informace musí být zaměstnanci podávány tak, aby byly pro zaměstnance srozumitelné. Vedle práva na informace je pro zaměstnance důležitá i možnost odmítnutí vykonávat práce, o kterých má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožují jeho život nebo zdraví a může odmítnout i práce, o kterých se domnívá, že by mohly ohrožovat zdraví či život jiných osob. Takovéto jednání nemůže zaměstnavatel brát jako nesplnění povinností zaměstnance. Posledním právem zaměstnance, které upravuje § 106 ZP v odstavci 3, je

právo i povinnost zaměstnance podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí. Dochází zde tedy k propojení práv a povinností.

Povinnosti zaměstnance upravuje § 106 odst. 4 ZP, kdy za obecnou povinnost zaměstnance je považována povinnost dbát o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání.

Zaměstnanec je dále povinen:

- účastnit se školení zaměřených na otázku BOZP, které pro ně připravuje zaměstnavatel,
- podrobit se preventivním prohlídkám, vyšetření nebo očkování,
- dodržovat právní a ostatní předpisy i pokyny zaměstnavatele, s nimiž však musel být seznámen,
- řídit se informacemi od zaměstnavatele i zásadami bezpečného chování na pracovišti,
- dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení. Nic svévolně neměnit či vyřazovat z provozu,
- nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích v pracovní době i mimo ni. Na pracoviště nevstupovat pod jejich vlivem. Výjimka je možná u zaměstnanců, kteří pracují v nepříznivých mikroklimatických podmínkách, pokud požívají pivo se sníženým obsahem alkoholu, a na zaměstnance, u nichž je požívání těchto nápojů součástí plnění pracovních úkolů,
- nekouřit na pracovištích i v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci,
- podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance kontrole, zda se nenachází pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek,
- oznámit svému nadřízenému, že na pracovišti se nacházejí závady či nedostatky, které by mohly ohrozit či už bezprostředně ohrožují bezpečnost a zdraví zaměstnanců. Povinnost podílet se na odstraňování těchto nedostatků podle svých možností,
- povinnost bezodkladně oznámit svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to zdravotní stav dovolí. Totéž se týká pracovního úrazu

jiného zaměstnance nebo úrazu jiné osoby, jehož byl svědkem a následně spolupracovat při objasňování jeho příčin.

3.5 Žáci a bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost práce, tedy i zajištění bezpečnosti žáků při vzdělávání a pobytu ve škole, či školském zařízení je podle Skácelíka: „ochrana života a zdraví osob, životního prostředí a majetku, před negativními účinky pracovních procesů a všech ostatních činností, které sice s pracovními procesy přímo nesouvisí, ale ve svém důsledku mohou toto ohrožení způsobit.“ (Romaněnko, Skácelík, 2002, s. 76).

Dle zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) jsou žáci a studenti povinni dodržovat náležitosti vedoucí k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, konkrétně tato: dodržovat školní a vnitřní řád a předpisy a pokyny školy a školského zařízení k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimi byli seznámeni, plnit pokyny pedagogických pracovníků škol a školských zařízení vydané v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem (§22 Zákon 561/2004 Sb.).

Abychom zajistili co možná nejbezpečnější prostředí ve škole či školském zařízení, musíme se se žáky prioritně věnovat prevenci, především je tedy poučit o bezpečnosti ve škole i mimo ni. Jak ve své knize píše Romaněnko: „Při poučení dětí, žáků a studentů postupuje škola podle Metodického pokynu k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vydaného pod č.j.: 37 014/2005-25.“ (Romaněnko, 2006, s. 98)

Mezi základní povinnosti škol patří zajištění kvalitního a věku přizpůsobeného poučení žáků o bezpečnosti a možném ohrožení zdraví. Žáky seznamujeme i s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví, které přizpůsobíme jejich věku. Konkrétní pokyny a zásady bezpečného chování s možným výskytem rizik a různá opatření, se kterým se žáci mohou setkat jak ve škole, tak i mimo vyučování, jsou žákům předávány v pravidelných intervalech (začátek školního roku, před prázdninami, před školními akcemi ve škole i mimo ni a v podobných případech).

Škola žáky seznamuje s následujícími dokumenty: školní řád, vnitřní řád, řád dílen, laboratoří, sportovních zařízení, hřišť a jiných pracovišť. Provedené poučení musí být vždy

zapsané v třídní knize, což slouží jako doklad, že poučení bylo fakticky uskutečněno. Žáci, kteří se z důvodu nepřítomnosti nemohli poučení zúčastnit, jsou následně poučení v nejbližším možném termínu po jejich návratu do školy. Poučení žáků se vždy provádí na začátku školního roku v první vyučovací hodině. Poučení se taktéž provádí v první vyučovací hodině v předmětu, kde je možné předpokládat výskyt úrazu. Takovými předměty bývají například chemie, fyzika, přírodopis či tělesná výchova. Nutné je též poučit žáky před akcemi konanými školou (výlety, exkurze, pobyty) a před prázdninami. (Romaněnko, 2006)

3.5.1 Poučení žáků na začátku školního roku

Poučení žáků na začátku školního roku.

Poučení žáků provádí třídní učitel, který seznamuje žáky:

- se školním řádem,
- se zásadami bezpečného chování ve třídě, na chodbách, schodištích, v šatnách, při odchodu ze školy a příchodu do školy a na veřejných komunikacích,
- se zákazem přinášet do školy předměty, které nesouvisí s vyučováním
- s postupem při úrazech,
- s nebezpečím vzniku požáru a postupem v případě požáru.“ (Lochmanová, Mazal, 1998, s. 59)

3.5.2 Poučení žáků na počátku první vyučovací hodiny

Poučení provádí učitel daného předmětu vždy v každé první vyučovací hodině. Poučení je prováděno v předmětech s možným rizikem, jedná se zejména o předměty fyzika, chemie, pracovní vyučování, tělesná výchova, v pracovních dílnách apod. Vyučující vždy žáky seznámí s pravidly bezpečného chování a s možným výskytem rizik.

„Při výuce tělesné výchovy je pedagog nejen na počátku školního roku, ale v podstatě před každou vyučovací hodinou povinen zejména:

- vydat před zahájením cvičení jasné a srozumitelné organizační pokyny (rozdělení do družstev nebo skupin, určení jejich vedoucích apod.)
- upozornit na konkrétní nebezpečí a zajistit soustavnou pomoc, případně záchranu při cvičení,

- před zahájením cvičení zkontrolovat, zda náradí nevykazuje známky zjevného poškození, které by bránilo bezpečné výuce tělesné výchovy.“ (Lochmanová, Mazal, 1998, s. 59)

3.5.3 Poučení žáků při činnostech mimo školní budovu

Činnosti uvedené v ŠVP, které jsou vykonávány mimo školní budovu, jako například výlety, vycházky, exkurze, lyžařské a plavecké výcviky, pobyty v přírodě a další vyžadují řádné seznámení žáků s pravidly chování. Obsahují i zákazy a poučení o správném vybavení žáků na tyto akce. Je nutné oddělit, kdy škola za žáky ručí. Škola nemá odpovědnost za žáka během jeho cesty do školy a ze školy, ani poruší-li žák svým chováním školní řád, se kterým byl na začátku školního roku seznámen příslušným pedagogickým pracovníkem. (Lochmanová, Mazal, 1998, s. 48)

3.5.4 Poučení žáků před prázdninami

Ač se jedná o dobu, kdy žáci do školy nechodí, je žádoucí, aby je učitelé na období prázdnin připravili prostřednictvím poučení o bezpečném chování v době jejich trvání.

Třídní učitel žáky:

- varuje před škodlivými vlivy alkoholu a kouření,
- varuje před známými a neznámými lidmi,
- varuje při koupání na místech, která neznají,
- poučí o dopravní kázni,
- poučí o nebezpečnosti nálezů nevybuchlé munice.“ (Lochmanová, Mazal, 1998, s. 60)

3.6 Rekapitulace teoretické části

Povinnosti plynoucí zaměstnavateli v souvislosti s bezpečností práce a ochranou zdraví patří mezi jednu z nejdůležitějších oblastí vztahujících se k vedení organizace. Znalosti, informace a jejich aplikace do každodenních činností ve škole a školském zařízení je stěžejním úkolem vedoucích pracovníků. Ředitel školy musí všem svým zaměstnancům zajistit školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Zákoník práce nechává řediteli školy poměrně volnou ruku, ale i tak je ředitel školy povinen zajistit zejména: stanovení obsahu a rozsahu školení, stanovení period opakovaného školení (zákonem toto není stanoveno, ale doporučuje se nejvýše 1 x 2 roky, stanovení osoby (nebo osob), která školení provede a způsobu ověření znalostí školených (nejsnadnější cestou bývá zkušební test), stanovení způsobu vedení záznamů školení (např. prezenční listina + záznam testu a stanovení osoby a místa, kde budou uloženy). Školení by mělo být vždy tematicky zaměřené na konkrétní skupinu zaměstnanců, proto by vedení školy nemělo hromadně školit učitele a například školníka či kuchařky. Školení vždy obsahuje seznámení s právními a ostatními předpisy a nastaveným systémem prevence rizik v jednotlivých organizacích.

Nastavit preventivní opatření tak, aby zajišťovala ochranu zdraví zaměstnanců i žáků školy, nebývá vždy jednoduché. Je nutné si uvědomit, že vzhledem k tomu, že školu a školské zařízení navštěvují nezletilí žáci, kteří patří do zvlášť ohrožené skupiny osob, jsou na vedoucí pracovníky školy kladeny vysoké nároky a zajištění kvalitního školení pedagogů předchází problémům v aplikaci eliminace rizikových situací ve škole a školském zařízení. Žáky je nutno seznámit, proškolení a poučit zejména s důležitými dokumenty školy jako je školní řád, vnitřní řád, řady specializovaných učeben. Je nutné jim řádně vysvětlit možná rizika a přijatá bezpečnostní opatření, se kterými se ve škole a v jejím bezprostředním okolí žáci mohou setkat. Důležité je i zmínit možné nebezpečí od neznámých lidí, nebezpečí násilí a šikany, nebezpečí plynoucí z nálezů nebezpečných předmětů apod.

4 Praktická část

4.1 Výzkumný problém a cíl výzkumného šetření

Úroveň a kvalita školení a vzdělávání učitelů a žáků v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví v základních školách je důležitým předpokladem pro zajištění školy jako bezpečného místa pro pedagogy i žáky. Zajištění bezpečnosti a bezpečného prostředí na školách je často diskutovaným tématem, neboť jsou situace, kdy dochází k ohrožení zdraví a života nejen pedagogických pracovníků, ale bohužel i žáků.

Výzkumná část práce si na základě zhodnocení výsledků dotazníkového šetření mezi učiteli základních škol klade za cíl zjistit, jak hodnotí vlastní vědomosti a znalosti z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví a zdali školení pořádaná zaměstnavatelem splňují požadavky učitelů na kvalitu znalostí z dané oblasti. Sekundárním cílem výzkumného šetření je zjistit, zdali jsou učitelé kompetentní ke kvalitnímu přenosu informací z příslušných dokumentů a k zajištění předcházení rizikovým situacím mezi žáky školy tak, aby bylo zajištěno co možná nejbezpečnější prostředí ve škole a školském zařízení.

Cílem výzkumu bude tedy potvrdit či vyvrátit základní výzkumnou problematiku, kterou reprezentují tyto výroky:

- Postoj učitelů základních škol k obsahu a kvalitě školení v oblastech BOZP je kladný.
- Učitelé jsou přesvědčení, že předávají žákům informace k bezpečnosti a ochraně zdraví tak, aby byla zajištěna bezpečnost žáků ve škole i mimo ni.
- Učitelé považují svoji školu za bezpečné místo pro učitele i žáky.

4.2 Metodologie výzkumu

Peter Gavora ve své publikaci tvrdí, že si výzkumník „musí vybrat vhodnou výzkumnou metodu či metody a v rámci nich i výzkumný nástroj“ (Gavora, 2000, s. 70). Jako výzkumný nástroj uvádí „konkrétní pozorovací schéma nebo hotový dotazník“. Pro zjištění potřebných dat k dosažení cíle tohoto výzkumu byl sestaven vlastní výzkumný nástroj ve formě

dotazníku, kdy respondent využívá škálu k souhlasu s výrokem obsaženým v dotazníku. Konkrétní podoba mnou použitého dotazníku je v příloze. Dotazníky patří mezi nejfrekventovanější nástroje ke zjišťování údajů. Likertovy škály se používají na měření postojů a názorů lidí. Skládají se z výroku a stupnice. Na stupnici člověk vyjádří stupeň svého souhlasu či nesouhlasu s výrokem. Posuzovatel vyjadřuje své hodnocení určením polohy na škále. (Gavora, 2000, s. 88).

4.2.1 Předvýzkum

„Cílem předvýzkumu je zjistit, zda výzkumný nástroj funguje a jak funguje.“ (Gavora, 2000, s.13) Na základě cíle výzkumu byl sestaven uživatelsky přívětivý dotazník, který byl ověřen osobami z prostředí základních škol. Na základě jejich připomínek k nejasnostem v některých otázkách byl dotazník upraven. Dotazníky od těchto osob byly vyhodnoceny a výsledek prokázal dostatečnou validitu a reliabilitu dotazníku. Podle Gavory byla úspěšnost/neúspěšnost předvýzkumu vyhodnocena takto:

- Respondenti se ochotně zapojovali do výzkumu.
- Sesbírané údaje se daly správně vyhodnotit.
- Respondenti neměli větší problémy s porozuměním položeným otázkám. (Gavora, 2000, s. 69)

4.2.2 Stanovení výzkumného souboru

Před samotným šetřením je nutné si stanovit základní soubor, tj. definovat skupinu respondentů. Výzkumník určuje základní soubor tak, aby odpovídal uplatnění jeho výsledků. (Gavora, 2000, s. 59).

Základní soubor pro výzkum k této bakalářské práci tvoří pedagogové základních škol okresu Jindřichův Hradec. V okrese Jindřichův Hradec se podle databáze škol nachází 43 základních škol. Jejich ředitelé byli osloveni emailem s prosbou o zapojení svých učitelů do šetření z oblasti BOZP pro účely bakalářské práce. Z oslovených 43 ředitelů škol odpovědělo 27, kteří byli ochotni předat svým pedagogům dotazník.

4.2.3 Administrace dotazníků

Koncem měsíce února byly dotazníky prostřednictvím České pošty rozesílány jednotlivým ředitelům škol v patřičném množství. Do obálek byly kromě dotazníků vloženy také omarkované obálky se zpáteční adresou výzkumníka, aby školám nevznikaly neopodstatněné náklady.

Ředitelé škol byli požádáni o návrat dotazníků do 4. března. Výběrový soubor tvořili pedagogové 27 škol okresu Jindřichův Hradec. Dle slov ředitelů škol bylo v jejich školách předáno učitelům 289 kusů dotazníků, vráceno výzkumníkovi bylo 129 dotazníků, 3 dotazníky byly vyřazeny, neboť nebyly vyplněny. Do zpracování šlo tedy 126 dotazníků. Návratnost dotazníků činí 43,6 %. Návratnost znamená poměr počtu odeslaných dotazníků k počtu vyplněných a vrácených dotazníků, většinou se vyjadřuje v procentech.

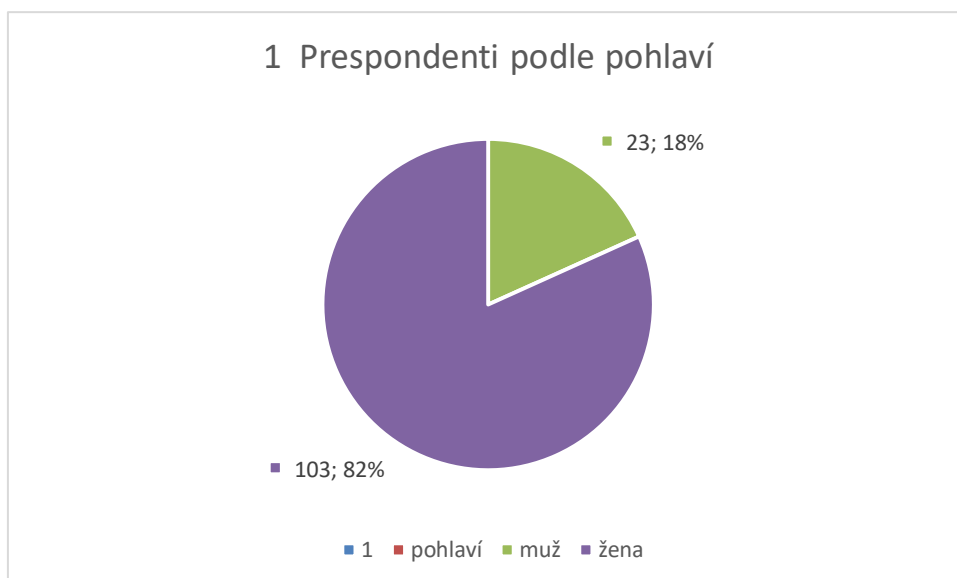
Vlivem nejrůznějších činitelů návratnost zasílaných dotazníků nikdy není 100%. Za požadovanou minimální návratnost dotazníkového výzkumu se považuje 75 %, ovšem dosáhnout takové návratnosti je velmi těžké, a proto se připouští i návratnost nižší. (Gavora, 2000, s. 107).

5 Výsledky dotazníkového šetření.

Po zpracování dotazníků pomocí tabulek v programu Excel je možné výzkum vyhodnotit. Pokud škály vyplňovalo více lidí, můžeme srovnávat, jak posuzovali tentýž jev, tj. porovnájí se hodnoty téže škály u různých lidí. Při hromadném zpracování škál existují tyto možnosti: Hodnocení téže škály více lidmi se sloučí. Vypočítá se, kolik procent lidí přisoudilo místo na konkrétních polohách škály. (Gavora, 2000, s. 96.). Procentuálně zpracované výsledky slouží jako podklad pro psaní výzkumné zprávy.

5.1 Úvodní otázky dotazníku

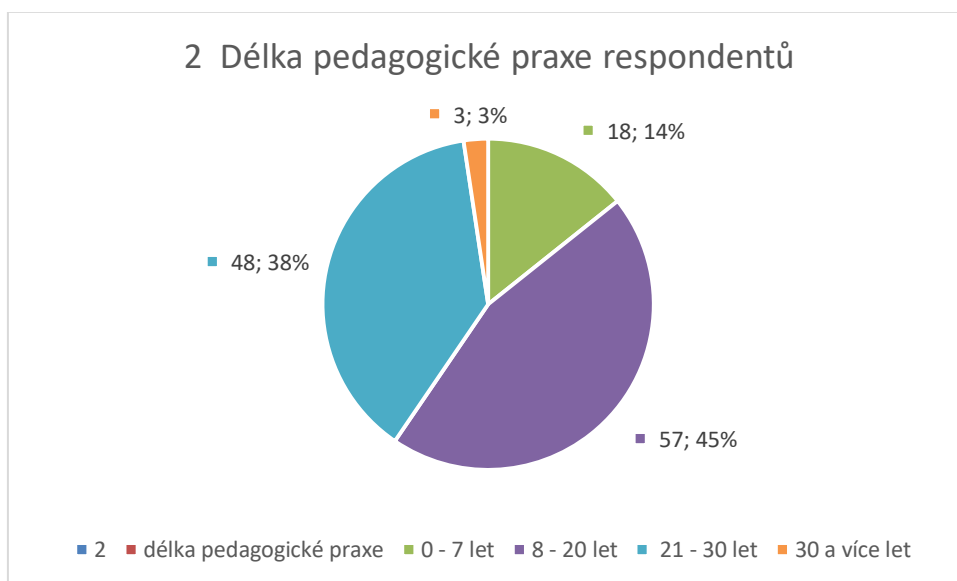
Otázka číslo jedna cílila na pohlaví učitelů základních škol. I v tomto výzkumném souboru tedy platí, že ženy jsou v Základních školách skupinou početnější. Jak říkají statistické výsledky za posledních 10 let, učitelek je na 1. stupni ZŠ 94 %, na 2. stupni ZŠ je situace trošičku lepší, ženy tvoří 74 % pedagogického sboru. ([ČSÚ/CZSO, 300002-21](#)). Situaci v našem výzkumu vidíme v grafu č. 1.

Graf č. 1 Respondenti podle pohlaví

Zdroj: výsledek vlastního šetření

Ve druhé otázce zjišťujeme délku pedagogické praxe. Nejpočetnější skupinou respondentů byli pedagogové působící na škole 8–20 let. Jaké postoje mají jednotlivé skupiny pedagogů rozdělených podle praxe budeme hodnotit v průběhu práce. Detailně a přehledně vše vidíme v grafu č. 2.

Graf č. 2 Délka pedagogické praxe.

Zdroj: výsledek vlastního šetření

Při třetí otázce, která cílila na pracovní zařazení učitelů, došlo k prvnímu velkému překvapení. I přes skutečnost, že ředitelům školy bylo jasně sděleno, že je výzkum cílený na všechny pedagogy školy, dotazníkového šetření se účastnili pouze třídní učitelé škol. Neboť byla tato situace krajně „podezřelá“, byly odeslány ředitelům škol emailem dotazy, zdali cíleně předávali dotazníky pouze třídním učitelům. Z 27 dotázaných ředitelů škol odpovědělo 22 že nikoli, že se opravdu jedná o náhodu. 5 ředitelů na email s dotazem nereagovalo. Vzhledem k této skutečnosti tedy víme, že respondenty byli pouze třídní učitelé a ve výzkumné zprávě bude tato skutečnost zohledněna. Vše na grafu č. 3 níže.

Graf č. 3 Pracovní zařazení respondenta

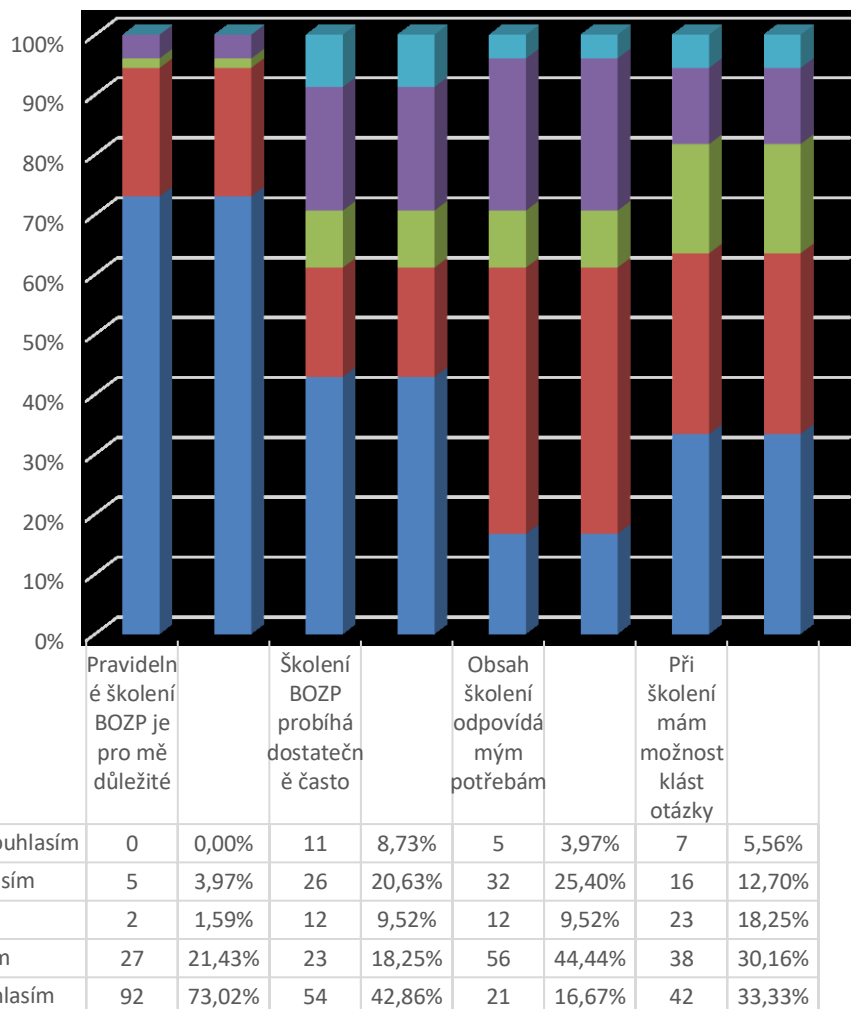
Zdroj: výsledek vlastního šetření

5.2 Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 4-7

Následující řádky postupně souhrnně představí vyhodnocení dotazníkového šetření. Výsledky jsou prezentovány v běžné, deskriptivní podobě (grafy v programu Excel). Jak bylo zmíněno výše, dotazníkový arch byl určený pro všechny pedagogy základních škol, odpovídali ovšem jen třídní učitelé a vyhodnocení postojů tedy nezohledňuje názory všech pedagogů základních škol.

V otázce číslo 4 se zkoumaly postoje učitelů k důležitosti školení BOZP. Jak je z grafu patrné, učitelé považují pravidelná školení za velice důležitá. Následující otázka zjišťovala, zdali školení ve školách probíhá dostatečně často. Zde již vidíme mírný odliv hlasů ve sloupcích rozhodně a spíše souhlasím. Je zajímavé, že téměř 30 % učitelů by uvítalo častější školení v oblastech BOZP. Zdali školení odpovídá potřebám pedagogů řešila otázka číslo 6. Variantu „spíše souhlasím“ zvolila nejpočetnější skupina respondentů, opět téměř třetina jich vyslovila názor, že obsah školení neodpovídá nebo odpovídá pouze částečně jejich potřebám. Dvě třetiny respondentů v dotazníku vyslovily názor, že při školeních otázky klást mohou, 7 respondentů s tímto výrokiem nesouhlasilo. Vše je přehledně viditelné na grafu č. 4.

Otázky 4 - 7

Graf č. 4, Otázky 4–7

Zdroj: výsledek vlastního šetření

V tabulce číslo 1 vidíme odpovědi respondentů na otázky 4–7 podle délky jejich praxe. Z tabulky je zajímavé, že dva ze tří učitelů s nejdelší praxí ve škole nepovažují školení za důležité. Nejčastěji považují pravidelné školení za důležité respondenti dvou časových úseků, a to respondenti s praxí o délce 9–19 let a 20–30 let. Jedná se o 92 respondentů z celkového počtu 126, což činí 73 %. Co se týče otázky páté, tedy „Školení probíhá dostatečně často“, zde k tak jednoznačným výsledkům nedošlo. Dvanáct respondentů (téměř 10 %) označilo možnost nevím, čímž vyjádřili svůj nejednoznačný postoj, že si nejsou jisti, zdali je školení dostatečně často. V otázce šesté, zaměřené na obsah školení, respondenti

projevili spíše souhlas s výrokem (SS 55), že jim obsah školení vyhovuje. Oproti tomu poměrně velká část respondentů, obzvláště ze skupiny s praxí 20–30 let, zvolilo možnost, že s výrokem spíše nesouhlasí, dokonce se objevily i odpovědi rozhodně nesouhlasné (SN32, RN10), což v podstatě znamená, že více než 33 % respondentů by uvítalo, kdyby byl obsah školení více přizpůsoben potřebám učitelů. Co se týká poslední otázky z tohoto bloku, která zjišťovala možnost kladení doplňujících otázek ke školení BOZP, tak zde jsou odpovědi rozmístěny v celém spektru možností. Můžeme tedy odvozovat, že záleží na školiteli, zdali školení zaměřuje pouze na svůj výklad, nebo dává také možnost pokládat doplňující či cílené dotazy k problematice BOZP.

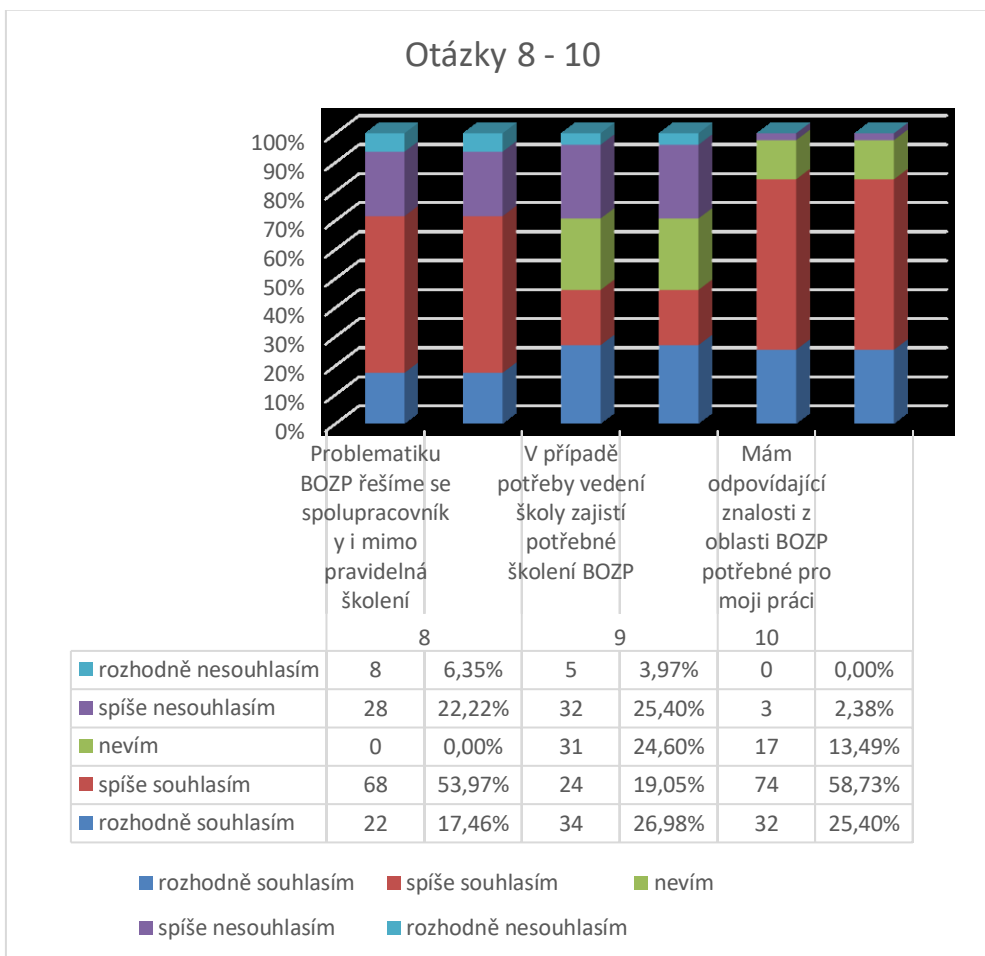
	0 - 8 let					9 - 19 let					20 - 30 let					30 a více let				
	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN
4 Pravidelné školení BOZP je pro mě důležité	9	7	0	2	2	40	15	1	1	0	42	5	1	0	0	1	0	0	2	0
5 Školení BOZP probíhá dostatečně často	6	2	8	2	2	28	13	2	13	1	18	7	2	11	10	2	1	0	0	0
6 Obsah školení odpovídá mým potřebám	8	6	4	0	0	7	35	7	8	5	5	14	1	24	5	1	2	0	0	0
7 Při školení mám možnost klást otázky	12	5	1	0	0	17	19	14	5	2	10	14	8	11	5	3	0	0	0	0

Tabulka č. 1 otázky 4–7

Zdroj: výsledek vlastního šetření

5.3 Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 8-10

Zdali se problematika BOZP řeší ve „sborovnách“ a mezi učiteli i mimo pravidelná školení zjišťovala otázka číslo 8. Více než 71 % dotázaných potvrdilo, že jim problematika BOZP není lhostejná a řeší ji s kolegy i mimo pravidelná školení. Zbytek respondentů s výrokem spíše nesouhlasí, což můžeme interpretovat i tak, že ohledně tématu bezpečnosti práce a ochrany zdraví se svými kolegy, mimo pravidelná školení, nediskutuje a neřeší je.

Graf č. 5, Otázky 8–10

Zdroj: výsledek vlastního šetření

Je-li možné zajistit v případě potřeby mimořádné školení BOZP řešila otázka číslo 9. Zde byly odpovědi respondentů rozmístěny v celém spektru možností – viz tabulka níže. Za zmínku jistě stojí 24,6 % respondentů, kteří neví, zdali by vedení školy bylo ochotno zajistit v případě potřeby mimořádné školení BOZP. Zde by bylo na místě doporučit směrem k vedení škol zlepšení komunikace.

Co si učitelé myslí o svých znalostech z oblasti BOZP a zda jsou odpovídající jejich náročné práci mapovala otázka číslo 9. 13,49 % respondentů odpovědělo že neví, to znamená, že nedokáže kvalitu svých znalostí posoudit, a pouze něco přes 2 % respondentů si myslí, že odpovídající znalosti spíše nemají. Je potěšitelné, že více než 83 % respondentů je přesvědčeno, že kvalita jejich vědomostí z dané oblasti je odpovídající pro potřeby učitele základní školy (viz. tabulka níže).

V tabulce číslo 2 vidíme odpovědi respondentů podle délky praxe. Jako zajímavé bych z této tabulky vyzdvihla odpovědi na otázku číslo 9 u kategorií 9–19 let a 20–30 let, kdy se u respondentů objevilo značné množství nesouhlasných odpovědí s výrokem, že vedení školy v případě potřeby zajistí mimořádné školení BOZP (SN 28, RN 6).

	0 - 8 let					9 - 19 let					20 - 30 let					30 a více let				
	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN
8	Problematiku BOZP řešíme se spolupracovníky i mimo pravidelná školení																			
	7	10	0	1	0	7	34	0	9	7	5	24	0	18	1	3	0	0	0	0
9	V případě potřeby vedení školy zajistí potřebné školení BOZP																			
	2	1	11	4	4	18	14	10	11	4	14	9	8	17	2	0	0	2	1	0
10	Mám odpovídající znalosti z oblasti BOZP potřebné pro moji práci																			
	1	4	10	2	0	18	36	2	0	0	10	34	5	1	0	3	0	0	0	0

Tabulka č. 2, Otázky 8–10

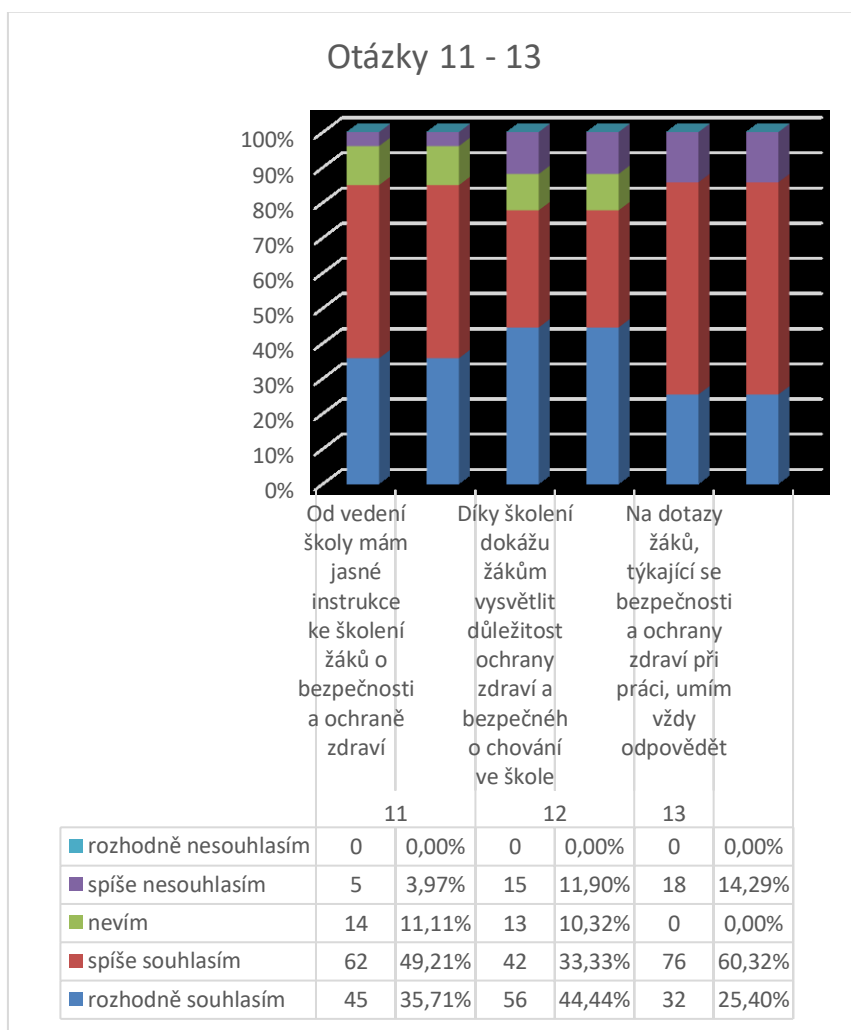
Zdroj: výsledek vlastního šetření

5.4 Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 11-13

Otázky číslo 11-13 se týkají postojů učitelů k ochraně zdraví a bezpečnosti ve škole cílené na žáky školy. Tato oblast je specifickou částí BOZP, neboť ochrana zdraví nezletilých žáků je specifická pouze pro oblast školství.

Jak jsou učitelé instruováni, aby své žáky školili, zkoumá otázka číslo 11. Potěšujícím zjištěním je fakt, že téměř 85 % pedagogů vyslovilo názor, že je vedením školy jasně instruováno tak, aby bylo ve škole zajištěno dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví. 11 % učitelů na tuto otázku neumělo odpovědět a pouze necelá 4 % respondentů s výrokem spíše nesouhlasilo Radikální nesouhlas v dotazníku nebyl zaznamenán.

V otázce následující (č. 12) se respondenti vyslovovali k vlastnímu pochopení důležitosti školení z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví, a hlavně umění přenosu získaných znalostí k žákům tak, aby byly informace pochopitelné a plnily svůj preventivní účel.

Graf č. 6, Otázky 11–13

Zdroj: výsledek vlastního šetření

78 % učitelů je přesvědčeno, že jsou schopni žákům důležitost bezpečnosti a ochrany zdraví předat. Pouze necelých 12 % respondentů si není zcela jisto, zdali mají potřebné znalosti k předávání. Na otázku 12 navazuje otázka č. 13, zdali jsou učitelé schopni vždy odpovědět na otázky žáků k tomuto tématu. Opět bylo z míry souhlasu jasné (rozhodně a spíše souhlasilo téměř 86 % respondentů), že učitelé dokáží na otázky žáků odpovídat. Necelých 15 % respondentů si nebylo zcela jisto, zdali vždy umí odpovědět. Ve které skupině učitelů (dle délky praxe) popíšu v následujícím odstavci. Všechna data z popsaných otázek byla zpracována přehledně do grafu číslo 6.

Tabulku číslo 3 okomentuji jen krátce. Nejméně si věří při odpovědích na dotazy žáků učitelé s praxí menší než 8 let. S praxí tedy roste sebevědomí a vědomosti učitelů v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví nezletilých žáků.

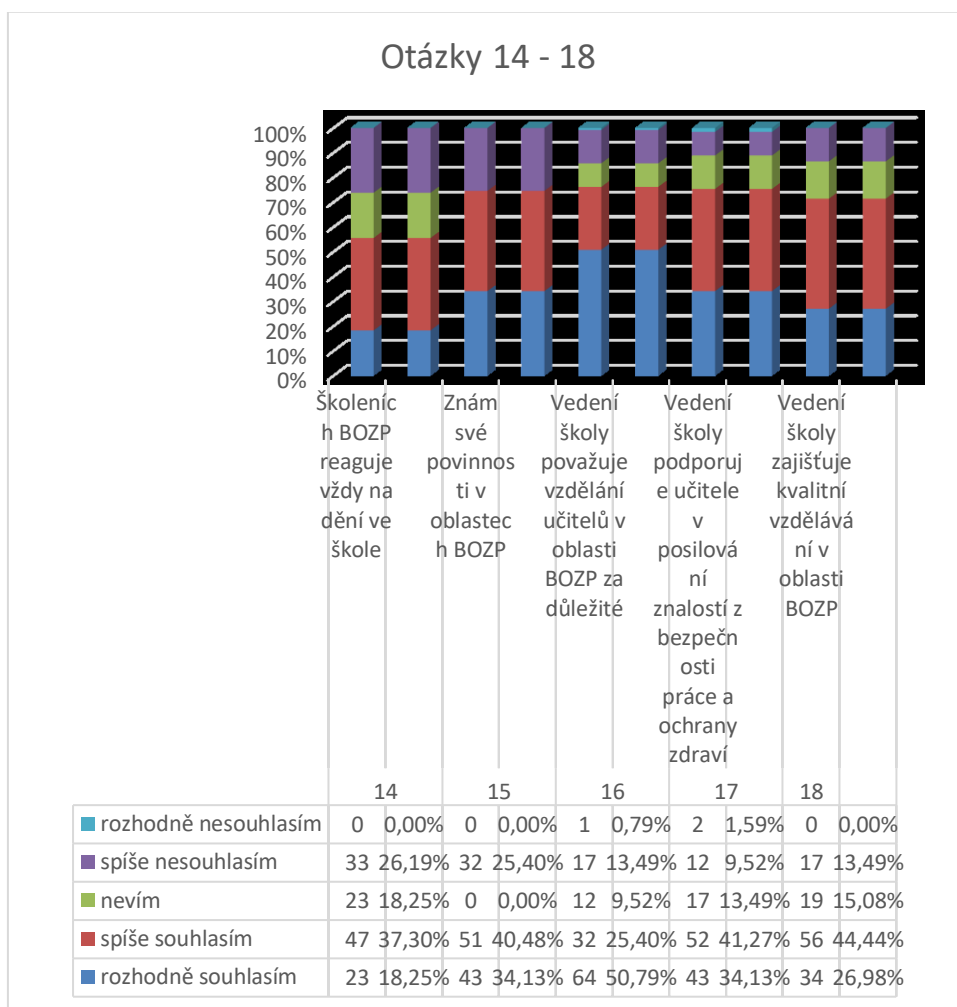
		0 - 8 let					9 - 19 let					20 - 30 let					30 a více let				
		RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN
11	Od vedení školy mám jasné instrukce ke školení žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví	10	3	5	0	0	19	30	7	1	0	15	27	2	4	0	1	2	0	0	0
12	Díky školení dokážu žákům vysvětlit důležitost ochrany zdraví a bezpečného chování ve škole	5	4	4	5	5	28	23	1	5	0	20	15	8	5	0	3	0	0	0	0
13	Na dotazy žáků, týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, umím vždy odpovědět	0	4	0	14	0	18	36	0	3	0	11	36	0	1	0	3	0	0	0	0

Tabulka č. 3, Otázky 11–13

Zdroj: výsledek vlastního šetření

5.5 Otázky týkající se postojů k výroky – otázky 14-18

Zdali jsou školení připravována vedením škol tak, aby odpovídala dění v nich, bylo obsahem otázky číslo 14. Opět jsme se ve výzkumu dostali nad 50 % se souhlasem, že tomu tak je (55,55 % respondentů). Za zamyšlení ovšem stojí fakt, že 18 % respondentů neví a 26 % respondentů spíše nesouhlasí, že obsah školení reaguje na dění ve škole. Otázka 15 mapovala znalost povinností BOZP mezi učiteli. Z výsledku plyne, že téměř 75 % učitelů je přesvědčeno o tom, že své povinnosti zná. Ovšem čtvrtina respondentů si tímto není zcela jistá. Opět se podíváme do tabulky, kde máme respondenty rozděleny podle délky praxe (tabulka č. 4) a zjistíme zajímavou skutečnost, že možnost „spíše nesouhlasím“ nejčastěji zmiňovali respondenti ve skupině druhé, tedy s délkou praxe 9–19 let. Mezi skupinou služebně nejmladších učitelů to bylo 6,3 %, a ve skupině s délkou praxe 20–30 let pouze 3,2 %.

Graf č. 7, Otázky 14–18

Zdroj: výsledek vlastního šetření

Zdali učitelé vidí, že vedení škol považuje školení BOZP za důležité, zjišťovala otázka číslo 16. 76,19 % respondentů je přesvědčena o tom, že vedení školy považuje vzdělávání učitelů v oblasti BOZP za důležité. 9,52 % respondentů neví a cca 14 % respondentů uvedlo, že nesouhlasí s výrokem, že vedení školy považuje vzdělávání učitelů v této oblasti za důležité. Opět budeme hledat výsledky v tabulce číslo 4 a zjistíme, že nesouhlasné stanovisko se vyskytuje ve všech skupinách, kromě nejdéle působících pedagogů (těch je ovšem tak málo, že výsledek nelze zobecňovat).

Podpora učitelů vedením škol v dané oblasti byla tématem otázky číslo 17. Více než 75 % respondentů si myslí, že podporu ze strany vedení mají a formou školení je posilováno povědomí z této oblasti.

Odpověď „nevím“ zvolilo poměrně mnoho učitelů (17, což je 13,49 %). Tito respondenti, kteří nevědí, zdali je vedení podporuje v získávání znalostí z BOZP, se nachází ve skupině služebně nejmladších (ve skupině 0–8 let je to 11 učitelů a ve skupině 9–19 je to 6 učitelů).

Co se týká kvality poskytovaných školení BOZP, které zajišťuje vedení školy, se vyjádřilo 71,41 % respondentů, že je považuje za kvalitní, zdali kvalitní je, neví 15 % dotázaných, a že kvalitní není si myslí 13,5 % respondentů. Z tabulky číslo 4 zjistíme, že učitelé služebně nejmladší nedokáží zhodnotit kvalitu poskytovaného školení ve dvanácti případech a deset učitelů v s délkou praxe 9–19 let si myslí, že školení kvalitní spíše není.

		0 - 8 let					9 - 19 let					20 - 30 let					30 a více let				
		RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN
14	Školení BOZP reaguje vždy na dění ve škole	2	2	11	3	1	9	25	2	21	0	12	18	10	8	0	0	2	0	1	0
15	Znám své povinnosti v oblastech BOZP	5	5	0	8	0	17	20	0	20	0	19	25	0	4	0	2	1	0	0	0
16	Vedení školy považuje vzdělání učitelů v oblasti BOZP za důležité	4	2	8	4	0	31	18	2	6	0	28	12	1	7	0	1	2	0	0	0
17	Vedení školy podporuje učitele v posilování znalostí z bezpečnosti práce a ochrany zdraví	2	4	11	1	0	16	22	6	11	2	24	24	0	0	0	3	0	0	0	0
18	Vedení školy zajišťuje kvalitní vzdělávání v oblasti BOZP	0	3	12	3	0	20	24	3	10	0	11	29	4	4	0	2	1	0	0	0

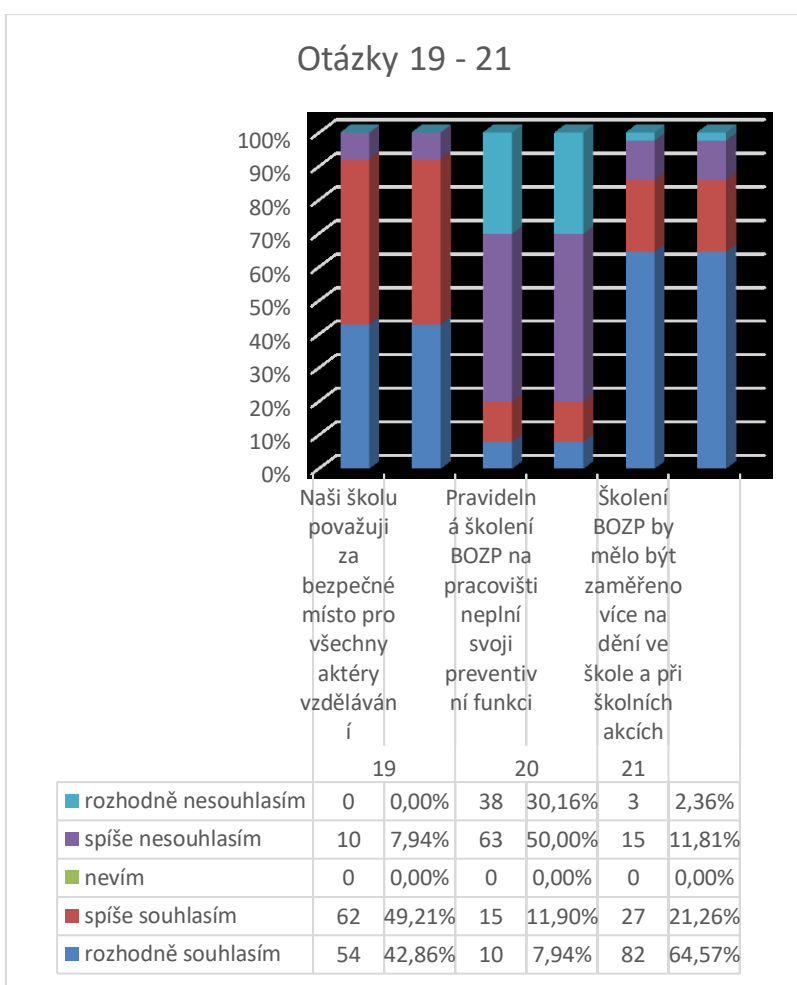
Tabulka č.4, Otázky 14–18

Zdroj: výsledek vlastního šetření

5.6 Otázky týkající se postojů k výroky – otázky 19-21

Otázka číslo 19 cílí na postoj učitelů ke skutečnosti, zdali je podle jejich názoru škola, ve které pracují, bezpečným místem pro všechny – jak žáky, tak učitele a ostatní zaměstnance. Potěšitelným zjištěním je fakt, že 92 % respondentů na základě odpovědí v dotazníkovém šetření považuje školu za bezpečné místo. Pouze necelých 8 % respondentů s daným výroky o škole jako bezpečném místě spíše nesouhlasí. Tito respondenti z větší části patřili do skupiny s praxí 0-8 let. Vyskytly se i jednotky případů v kategorii s praxí 9-19 a 20-30 let. Vše k nahlédnutí v tabulce číslo 5.

Otázka číslo 20 zjišťuje postoje učitelů k funkčnosti obsahu školení BOZP. Kvůli formulaci otázky bylo nutno použít spíše nesouhlasná stanoviska ze škály v dotazníku. 80 % respondentů této možnosti odpovědi ve svých dotaznících využilo a zhodnotilo, že s výrokem, že školení neplní ve škole svoji preventivní funkci, spíše či rozhodně nesouhlasí. 20 % respondentů si myslí, že školení opravdu svou preventivní funkci neplní. Jak si respondenti s výrokem poradili podle délky praxe vidíme přehledně v tabulce číslo 5.

Graf č. 8, Otázky 19–21

Zdroj: výsledek vlastního šetření

V otázce číslo 21 byl použit záměrně tzv. lži-faktor, to znamená ověření pravdivosti, respektive konzistentnosti předchozích odpovědí kontrolní otázkou. Tato otázka ověřovala postoje respondentů vyjádřené v otázce číslo 14, ve znění: Školeních BOZP reaguje vždy na

děni ve škole. Zde s výrokem souhlasilo 55,55 % respondentů, 18 % respondentů zvolilo variantu „nevím“ a 26 % respondentů spíše nesouhlasilo, že obsah školení reaguje na dění ve škole. Nyní jsou výsledky následující: téměř 86 % respondentů vybralo variantu odpovědi, že by opravdu školení mělo být zaměřeno více na dění ve škole a na školních akcích, variantu „nevím“ nezvolil tentokrát nikdo, a s výrokem nesouhlasilo cca 14,4 % pedagogů. Co se týká rozvrstvení odpovědí podle délky praxe respondenta jsou odpovědi rovnoměrně rozprostřeny přes všechny kategorie respondentů. Vše k nahlédnutí v grafu číslo 8 a v tabulce číslo 5.

		RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN
19	Naši školu považují za bezpečné místo pro všechny aktéry vzdělávání	6	7	0	5	0	28	27	0	2	0	18	27	0	3	0	1	2	0	0	0
20	Pravidelná školení BOZP na pracovišti neplní svoji preventivní funkci	6	8	0	3	1	2	2	0	38	15	2	3	0	22	21	2	0	0	0	1
21	Školení BOZP by mělo být zaměřeno více na dění ve škole a při školních akcích	14	2	0	1	1	34	19	0	3	1	32	6	0	10	1	3	0	0	0	0

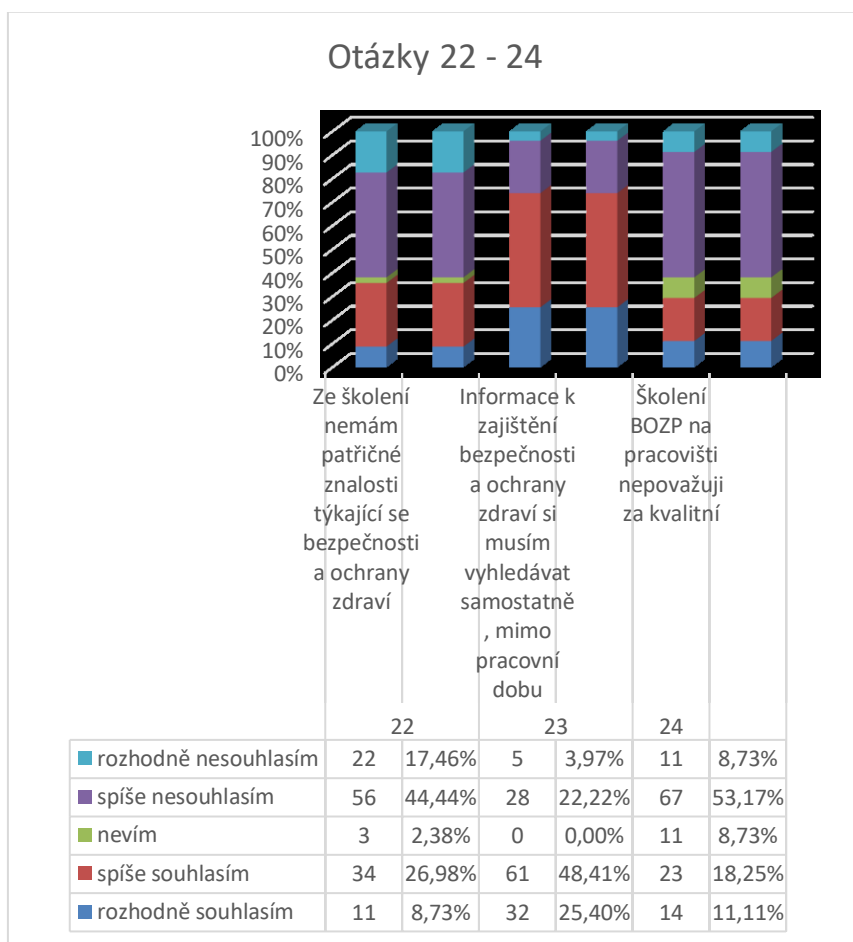
Tabulka č. 5, Otázky 19–21

Zdroj: výsledek vlastního šetření

5.7 Otázky týkající se postojů k výrokům – otázky 22-24

Na základě dotazníku vidíme, že si téměř 34 % dotázaných myslí, že ze školení nemají potřebné znalosti týkající se BOZP. Naopak že školením získali potřebné znalosti si myslí téměř 62 % respondentů. V tabulce (č. 6), kde jsou respondenti rozděleni podle praxe, vidíme, že ve věkových kategoriích 9–19 let a 20–30 let je největší počet respondentů, kteří s výrokem spíše či rozhodně nesouhlasí.

Jestli si učitelé musí zajišťovat potřebné vědomosti z oblasti BOZP mimo pracovní dobu, tedy ve svém volném čase, zkoumala otázka číslo 23. Odpovědi naznačily, že si učitelé informace samostatně a mimo pracovní dobu vyhledávají. S tímto výrokem spíše souhlasí téměř polovina z respondentů, kteří podle praxe odpovídali velice podobně. Že si informace zjišťují samostatně vyřkla čtvrtina z dotazovaných. Vše k nahlédnutí ve grafu číslo 9 a v tabulce číslo 6.

Graf č. 9, Otázky 22–24

Zdroj: výsledek vlastního šetření

Poslední otázka (č. 24) opět zjišťovala, jaký postoj učitelé zastávají ke kvalitě zajištěného školení BOZP na pracovišti. Více než 60 % respondentů s výrokem spíše či rozhodně nesouhlasilo, můžeme tedy výsledky interpretovat tak, že ze 60 % si učitelé myslí, že je školení kvalitní. Téměř 30 % respondentů ale s tímto výrokem rozhodně či spíše souhlasilo, což znamená, že třetina respondentů nepovažuje školení za kvalitní. Viz graf číslo 9. Nespokojenost s kvalitou a obsahem školení vidíme poměrně rovnoměrně rozprostřenou ve všech kategoriích učitelů podle délky praxe. Vše přehledně v tabulce číslo 6.

		0 - 8 let					9 - 19 let					20 - 30 let					30 a více let				
		RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN	RS	SS	N	SN	RN
22	Ze školení nemám patřičné znalosti týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví	4	6	3	5	0	2	12	0	37	6	4	16	0	14	14	2	0	0	0	1
23	Informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví si musím vyhledávat samostatně, mimo pracovní dobu	6	8	0	3	1	15	26	0	14	2	11	26	0	11	2	0	1	0	0	2
24	Školení BOZP na pracovišti nepovažuji za kvalitní	4	5	7	2	0	4	9	2	36	6	6	8	2	29	3	0	1	0	2	0

Tabulka č. 6, Otázky 22–24

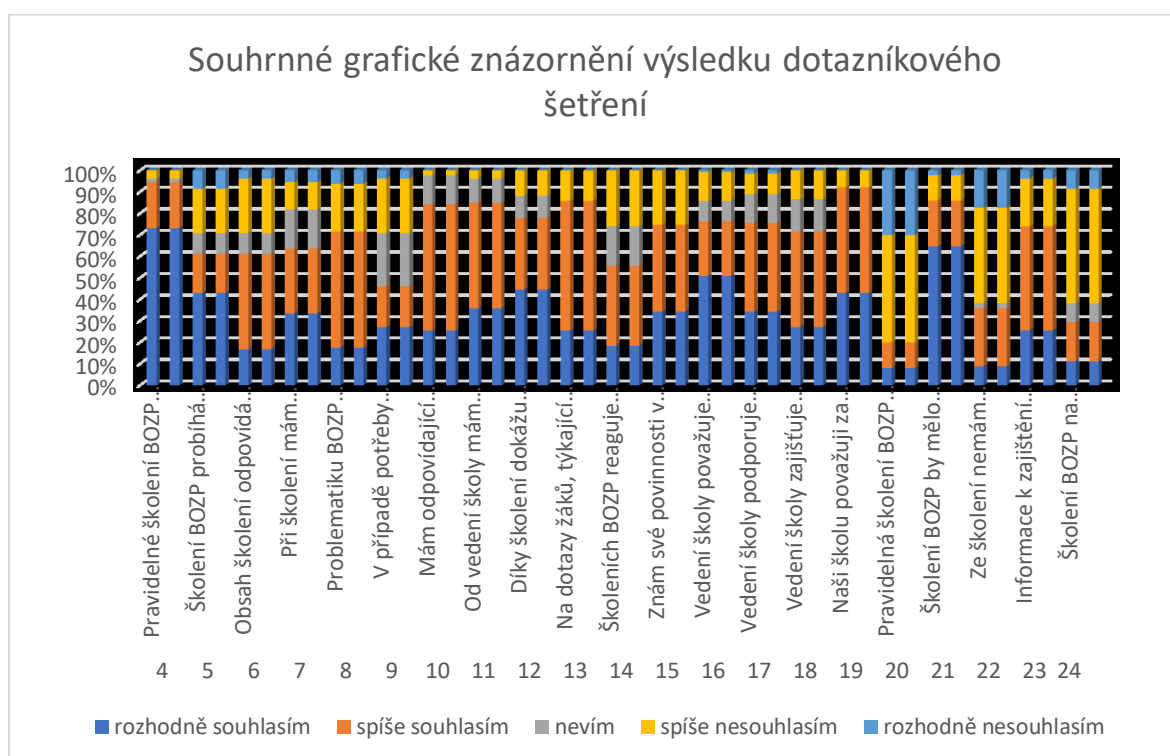
Zdroj: výsledek vlastního šetření

6 Vyhodnocení výzkumných výroků

Cílem výzkumu je stanoveno odpovědět na následující výroky:

- Postoj učitelů základních škol k obsahu a kvalitě školení v oblastech BOZP je kladný.
- Učitelé jsou přesvědčení, že předávají žákům informace k bezpečnosti a ochraně zdraví tak, aby byla zajištěna bezpečnost žáků ve škole i mimo ni.
- Učitelé považují svoji školu za bezpečné místo pro učitele i žáky.

Abychom mohli relevantně odpovědět na výroky spojené s cílem výzkumu, použijeme zpracování dotazníkového šetření a pro názornost i souhrnné grafické znázornění výsledku výzkumu, graf číslo 10.

Graf číslo 10, Souhrnné grafické znázornění výsledků dotazníkového šetření

6.1 Výrok číslo jedna

Postoj učitelů základních škol k obsahu a kvalitě školení v oblastech BOZP je kladný.

Na základě analýzy odpovědí v dotaznících můžeme konstatovat, že učitelé mají převážně kladný postoj k obsahu a kvalitě školení. Toto tvrzení je podloženo výsledky šetření v otázkách číslo 4-8, kdy převládají postoje souhlasné, součtem výroku „spíše souhlasím“ a „rozhodně souhlasím“ se dostáváme přes hranici 60 %. Jako potvrzení kladného postoje učitelů základních škol použijeme i výsledek z otázky číslo 10: *Mám odpovídající znalosti z oblasti BOZP potřebné pro mou práci*, kdy téměř 80 % respondentů s tímto výrokiem souhlasilo. Otázky 20, 22, 24 ještě upevnily souhlas s výrokiem, že obsah a kvalita školení BOZP jsou vnímány učiteli jako účinné, preventivní, kvalitní a důležité, proto na výrok číslo jedna odpovíme:

ANO, postoj učitelů základních škole k obsahu a kvalitě školení v oblastech BOZP je kladný.

Výrok číslo jedna je potvrzen.

6.2 Výrok číslo dva

Učitelé jsou přesvědčení, že předávají žákům informace k bezpečnosti a ochraně zdraví tak, aby byla zajištěna bezpečnost žáků ve škole i mimo ni.

Potvrdit či vyvrátit výrok čísla dva pomohou odpovědi na otázky 11, 12, 13.

Otázka číslo 11 *„Od vedení školy mám jasné instrukce ke školení žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví“* získala od respondentů 85 % souhlasných odpovědí, otázka 12 *„Díky školení dokážu žákům vysvětlit důležitost ochrany zdraví a bezpečného chování ve škole“* má souhlasné skóre 78 % odpovědí spíše či rozhodně souhlasím a otázka 13 *„Na dotazy žáků, týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, umím vždy odpovědět“* opět v souhlasném módu získala 86 % souhlasných hlasů. Potvrzující hodnocení výroku ještě posílí sdělení, že na otázku číslo 19 *„Naši školu považuji za bezpečné místo pro všechny aktéry vzdělávání“* odpovědělo rekordních 92 % souhlasně.

Proto tedy **výrok číslo dva považujeme za potvrzený.**

6.3 Výrok číslo tři

Učitelé považují svoji školu za bezpečné místo pro učitele i žáky

Výrok číslo tři můžeme hodnotit na základě odpovědí na otázky číslo 15, 16, 17, 18.

Na otázku číslo 15 „*Znám své povinnosti v oblastech BOZP*“ označilo možnosti rozhodně či spíše souhlasím 75 % respondentů. K následující otázce 16 „*Vedení školy považuje vzdělání učitelů v oblasti BOZP za důležité*“ vyjádřilo souhlas 76 % respondentů, u otázky 17 „*Vedení školy podporuje učitele v posilování znalostí z bezpečnosti práce a ochrany zdraví*“ opět převládaly souhlasné odpovědi, a to v míře 75 %, a s výrokem otázky 18 „*Vedení školy zajišťuje kvalitní vzdělávání v oblasti BOZP*“ souhlasí 71 % dotázaných. Opět použijeme výsledek z otázky 19, kdy se respondenti jasně vyjádřili k výroku, že školu považují za bezpečné místo pro všechny aktéry vzdělávání a konstatujeme, že tyto výsledky dovolují vyslovit názor, že i **výrok poslední, třetí je opět potvrzený.**

Díky výsledkům získaným z dotazníkového šetření bylo konstatováno, že všechny tři výroky stanovené jako cíl šetření byly potvrzeny.

Samozřejmě víme, že díky skutečnosti, že skupina 126 třídních učitelů ze Základních škol okresu Jindřichův Hradec, jejichž dotazníky byly vyhodnoceny, nelze výsledky dotazníkového šetření doslova zobecňovat, ale můžeme konstatovat, že nám ukazují, na co se lze v dalším zkoumání zaměřit, co zdokonalit, kde provést případnou změnu. Výsledky výzkumné činnosti můžeme považovat za východisko k další rozšířenější výzkumné činnosti a k diskusím na toto téma.

6.4 Závěr šetření

Cílem výzkumu bylo zhodnotit a zanalyzovat oblast postojů učitelů Základních škol v okrese Jindřichův Hradec ke kvalitě a obsahu školení BOZP, k přenosu informací směrem k žákům a zda považují školu za bezpečné místo. Konkrétněji jsem svoji pozornost zaměřila na problematiku bezpečnosti práce a ochrany zdraví při ní.

K problematice výzkumu v oblasti BOZP jsem přistupovala z několika úhlů. V první řadě mi šlo o zjištění, zdali učitelé považují školení zajišťovaná vedením škol za kvalitní, dostatečně častá a cílená na problémy v Základní škole. Vedle zmíněných oblastí hrají i zásadní význam faktory psychologické a sociální, kterým zde nebyla věnovaná příliš velká pozornost. Mezi kontextové faktory vzdělávání v oblastech BOZP řadíme dostupnost, obsah školení, cíle vzdělávání, způsoby vedení vzdělávacích akcí, povinnost či dobrovolnost vzdělávání, způsob organizace akcí, celospolečenské klima. K osobním faktorům řadíme fázi kariéry, osobnostní vlastnosti učitele, předchozí zkušenosti, vztah ke vzdělání a školení i aktuální zdravotní a psychický stav. Pomocí výzkumu a pomocí dotazníkového šetření byla získána a analyzována řada informací. Tento průzkum reprezentovalo 27 škol okresu Jindřichův Hradec, kterým bylo předáno, prostřednictvím ředitelů škol, 289 kusů dotazníků. Zpět se vrátilo 126 řádně vyplněných dotazníků, což činí 43,6 % úspěšnost v návratnosti rozeslaných dotazníků jednotlivým respondentům. Lze tedy konstatovat, že proběhlý výzkum má omezenou informační a vypovídací hodnotu vzhledem k počtu a návratu dotazníků a **výsledky šetření nelze zobecňovat**. Můžeme pouze konstatovat, že díky výroky 126 třídních učitelů ze Základních škol okresu Jindřichův Hradec byly **všechny tři vyřčené výroky potvrzeny**.

7 Závěr

Právní vědomí každého člověka je pro život i práci velice důležité. Téma, které jsem se rozhodla zpracovávat ve své bakalářské práci, se věnuje právnímu vědomí učitelů základních škol v kontextu jejich vedení. Pojmy jako právo, právní vědomí, právní řád, pracovní právo a podobně, zpracované v úvodní části práce, vytvořily kostru základních informací potřebných pro zorientování se v problematice spojené s povinnostmi vedoucích pracovníků i řadových zaměstnanců škol. Přenos teoretických východisek z oblasti práva do oblasti školství navazovalo plynule v další části práce. Protože je oblast práva obecně velice obsáhlá, bylo nutné ji pro potřeby bakalářské práce radikálně zúžit. Jako ideální oblast, kterou jsem chtěla podrobit svému kvantitativnímu šetření, se jevila oblast bezpečnosti práce a ochrany zdraví.

Jak si v této oblasti stojí učitelé a jak je vedení škol motivuje a školí tak, aby se škola stala vždy místem, kde je zajištěno právní prostředí, bezpečnost s minimem rizikových situací, bylo tématem číslo jedna v této bakalářské práci.

Cílem práce bylo tedy zhodnotit postoje učitelů Základních škol k úrovni a kvalitě poskytovaných školení z oblastí BOZP a jejich důležitost pro zajištění školy jako bezpečného místa pro učitele i žáky.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je oblast pracovního práva, která si zaslouží nemalou pozornost, neboť při ní jde o zdraví i životy lidí a ve školství dokonce i dětí. Musíme si uvědomit, že v Základní škole se pohybují dokonce děti nezletilé, které mají základní školní docházku v České republice povinnou. Na bedra ředitelů škol, potažmo učitelů, tedy padá obrovská zodpovědnost. Zhodnocení názorů na kvalitu a obsah školení, postoj ke hloubce osobních vědomostí učitelů Základních škol a na umění přenosu informací k žákům tak, aby bylo zajištěno bezpečí a eliminace úrazů ve škole, bylo obsahem dotazníkového šetření.

Tři výzkumné výroky, které bylo třeba potvrdit či vyvrátit na základě výsledků dotazníkového šetření, byly sice potvrzeny, ale musíme zde konstatovat, že je nemůžeme zobecňovat. Důvodem k tomuto tvrzení je fakt, že výzkumný vzorek v tomto šetření reprezentovali učitelé 26 Základních škol z okresu Jindřichův Hradec v počtu 126 osob. Pro

konstatování, že výsledky lze zobecnit, bychom museli mít respondentů daleko více a z celé České republiky.

Na tomto místě můžeme konstatovat, že na školách, kde proběhlo dotazníkové šetření, jsou podle vyjádřených souhlasů učitelů školení BOZP zajišťována vedením škol kvalitně, obsah a četnost školení je dostatečná a učitelé se cítí v této oblasti dostatečně připravováni tak, aby zajistili ve škole bezpečné místo nejen pro sebe a svoje kolegy, ale především pro žáky, za které nesou odpovědnost. Učitelé se v šetření také vyjádřili, že jsou vedením škol jasně instruováni, jak zajistit přenos informací mezi nimi a žáky. Vědí, jak je důležité a nutné žáky pravidelně seznamovat s dokumenty a nařízeními, která platí na jednotlivých školách a slouží k zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví nejen ve škole, ale i mimo školu a v období prázdnin. Učitelé jsou přesvědčeni, že jsou v této oblasti dostatečně připraveni a žákům dokáží informace předávat tak, aby jim byly srozumitelné. Pokud jsou ze strany žáků vzneseny jakékoliv dotazy týkající se dotčené oblasti, jsou učitelé přesvědčeni, že jsou jim schopni odpovídat tak, aby nedocházelo k problémovým situacím.

Cíl práce byl podle mého názoru tedy splněn.

Informace, které z dotazníkového šetření vzešly, sloužily jako podklad k tvrzení, že postoje učitelů Základních škol k hloubce vlastního právního vědomí jsou dostatečné k tomu, aby zajistili ve škole bezpečné místo pro sebe i žáky. Pedagogové jsou dále přesvědčeni, že vedení škol zajišťuje školení dostatečně často a kvalitně tak, aby preventivní programy nastavené na jednotlivých školách vedly k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a vzdělávání.

Seznam použitých informačních zdrojů

BĚLINA, Miroslav. *Pracovní právo*. 5., dopl. a podstatně přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-405-6.

DANDOVÁ, Eva. *Bezpečnost a ochrana zdraví dětí ve školách*. 1. vyd. Praha: Aspi, 2008. 171 s. ISBN 978-80-7357-373-7.

GÖBELOVÁ, Taťána a Alena SEBEROVÁ. *Profesiografické otázky učitelství*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7464-197-8, s. 22

GÖBELOVÁ, Taťána. *Profesní hodnoty a etické principy v práci učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2015. ISBN 978-80-7464-808-3, s. 6.

Havránek, Jaromír. *Motivační Faktory V Působení Práva*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1991.

LOCHMANOVÁ, Ludmila a MAZAL, Ferdinand. *Učitel tělesné výchovy mezi paragrafy*. 1. vyd. Olomouc: Hanex, 1998. 107 s. ISBN 80-85783-21-5.

PAVLÍČEK, Václav a Jiří HŘEBEJK. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 2. dopl. a podst. rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. Zákony s poznámkami (Linde). ISBN 80-7201-110-3.

POL, Milan. *Škola v proměnách*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4499-9.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2, s. 262

ROMANĚNKO, Jan. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006. 316 s. ISBN 80-903817-0-7.

ROMANĚNKO, Jan, SKÁCELÍK, Pavel a kol. *Legislativa BOZP ve školství: kompletní přehled, úplná dokumentace, výklady, příklady pro praxi, bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školství, BOZ dětí, žáků a studentů, požární ochrana ve školství, spisová služba ve školství*. Praha: Sondy, 2008. 403 s. ISBN 978-80-86846-262.

SLAVÍKOVÁ, L. *Systém přípravy řídicích pracovníků ve školství*. Praha: Univerzita Karlova Praha, 2003.

SPIRIT, M. et al. Základy práva pro neprávnický. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2008. 263 s. ISBN 978-80-7380-116-8.

TĚTHALOVÁ, Marie. Právní vědomí a odpovědnost pedagoga. Informatorium 3–8: Časopis pro výchovu a vzdělávání od 3 do 8 let v MŠ a ŠD. 8. 3. 2013, č. 3, s. 2. DOI: ISSN 1210-7506.

TROJANOVÁ, Irena. Ředitel a střední management školy: průvodce pro ředitele a střední management ZŠ a SŠ. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0591-3.

VEČEŘA, M. – URBANOVÁ, M. Základy sociologie práva. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 207 s. ISBN 80-7239-131-3.

Seznam elektronických zdrojů:

ČSU, Učitelé v regionálním školství dle stupně a druhu školy: [ČSÚ/CZSO, 300002-21](#)

HELUS, Z., BRAVENÁ, N., FRANCOVÁ, M. Perspektivy učitelství. Praha: Vydavatelství Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2012, s. 557, dostupné z: <http://pages.pdf.cuni.cz/pedagogika/?p=1324&lang=cs>

KOLÁŘ, Pavel. BEPO Ostrava – BOZP a PO na míru. *Informace a definice základních pojmů BOZP*. [online] © [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: [Bezpečnost práce | BEPO Ostrava \(bozp-bezpecnost.cz\)](#)

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění účinném od 1. 1. 2021 Dostupné z: [Vyhlášky ke školskému zákonu, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)

Zákon č. 309/2006 Sb., dostupné z: [309/2006 Sb. Zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci \(zakonprolidi.cz\)](#)

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů[online]. dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563/zneni-20160112>

Zákon č. 262/2006 sb. Zákoník práce, [262/2006 Sb. Zákoník práce \(zakonyprolidi.cz\)](#)

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů[online]., dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563/zneni-20160112>

Zákon 258/2000 sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví, dostupné z: [258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví \(zakonyprolidi.cz\)](#)

Znalosti učitelů pro vzdělávání žáků v BOZP - Výsledky průzkumu na vybraných fakultách připravujících učitele Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje, dostupné z: [pdf-export \(bozpinfo.cz\)](https://bozpinfo.cz)

Seznam příloh

Příloha 1

Dotazník pro učitele

Dotazník – výzkumné šetření zaměřeno na postoj k úrovni právního vědomí pracovníků škol a školských zařízení v oblastech BOZP a BOZ.					
Vážená paní kolegyně, vážený pane kolego, zdvořile Vás žádám o vyplnění dotazníku, resp. níže uvedených dotazů z oblasti základních statistických údajů o respondentovi a otázek směřovaných ke znalosti jednotlivce v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.					
Výzkumné šetření je primárně zaměřeno na postoj k úrovni vzdělávání a školení pedagogů v oblastech spojených s bezpečností a ochranou zdraví ve školách.					
Dotazník zabere cca 15 minut, je plně anonymní a bude sloužit jako podklad pro statistické zpracování bakalářské práce v rámci ukončení bakalářského studia školského managementu na Univerzitě Karlově v Praze.					
Pokud by Vás zajímal výsledek tohoto dotazníkového šetření a průzkumu, prosím, neváhejte mě kontaktovat na níže uvedený email, velmi ráda jej poskytnu.					
Předem mnohokrát děkuji za Vaš stravený čas při vyplňování tohoto dotazníku.					
S přátelským pozdravem Stanislava Matušková, email: smatuskova@seznam.cz					
otázky 1. - 4.					
1.	pohlaví	muž	žena		
2.	délka pedagogické praxe	0 - 5 let	6 - 15 let	16 - 25 let	26 a více
3.	pracovní zařazení	učitel	třídní učitel	ředitel/ zástupce řed.	
otázky 5 - 25		rozhodně souhlasím	spíše souhlasím	nevím	spíše nesouhlasím rozhodně nesouhlasím
4.	Pravidelné školení BOZP je pro mě důležité				
5.	Školení BOZP probíhá dostatečně často				
6.	Obsah školení odpovídá mým potřebám				
7.	Při školení mám možnost klást otázky				
8.	Problematiku BOZP řešíme se spolupracovníky i mimo pravidelná školení				
9.	V případě potřeby vedení školy zajistí potřebné školení BOZP				
10.	Mám odpovídající znalosti z oblasti BOZP potřebné pro moji práci				
11.	Od vedení školy mám jasné instrukce ke školení žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví				
12.	Díky školení dokážu žákům vysvětlit důležitost ochrany zdraví a bezpečného chování ve škole				
13.	Na dotazy žáků, týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, umím vždy odpovědět				
14.	Školeních BOZP reaguje vždy na dění ve škole				
15.	Znám své povinnosti v oblastech BOZP				
16.	Vedení školy považuje vzdělání učitelů v oblasti BOZP za důležité				
17.	Vedení školy podporuje učitele v posilování znalostí z bezpečnosti práce a ochrany zdraví				
18.	Vedení školy zajišťuje kvalitní vzdělávání v oblasti BOZP				
19.	Naše školu považuji za bezpečné místo pro všechny aktéry vzdělávání				
20.	Pravidelná školení BOZP na pracovišti neplní svoji preventivní funkci				
21.	Školení BOZP by mělo být zaměřeno více na dění ve škole a při školních akcích				
22.	Ze školení nemám patřičné znalosti týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví				
23.	Informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví si musím vyhledávat samostatně, mimo pracovní dobu				
24.	Školení BOZP na pracovišti nepovažuji za kvalitní				

Příloha 2

Seznam platných právních předpisů ve školství:

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Předpisy platné k 31. 12. 2021

1. Školy a školská zařízení, pedagogičtí pracovníci

1.1. Školy a školská zařízení

Zákon o zvláštních pravidlech pro přijímání k některým druhům vzdělávání a k jejich ukončování ve školním roce 2019/2020

č. 135/2020 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění zák. č. 264/2006 Sb., zák. č. 428/2012 Sb.

a zák. č. 332/2014 Sb.

č. 562/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zák. č. 383/2005 Sb.,

zák. č. 112/2006 Sb., zák. č. 158/2006 Sb., zák. č. 161/2006 Sb.,

zák. č. 165/2006 Sb., zák. č. 179/2006 Sb., zák. č. 342/2006 Sb.,

zák. č. 624/2006 Sb., zák. č. 217/2007 Sb., zák. č. 296/2007 Sb.,

zák. č. 343/2007 Sb., zák. č. 58/2008 Sb., zák. č. 126/2008 Sb.,

zák. č. 189/2008 Sb., zák. č. 242/2008 Sb., zák. č. 243/2008 Sb.,

zák. č. 306/2008 Sb., zák. č. 384/2008 Sb., zák. č. 49/2009 Sb.,

zák. č. 227/2009 Sb., zák. č. 378/2009 Sb., zák. č. 427/2010 Sb.,

zák. č. 73/2011 Sb., zák. č. 331/2011 Sb., zák. č. 375/2011 Sb.,

zák. č. 420/2011 Sb., zák. č. 472/2011 Sb., zák. č. 53/2012 Sb.,

zák. č. 333/2012 Sb., zák. č. 370/2012 Sb., zák. č. 241/2013 Sb.,

zák. opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zák. č. 64/2014 Sb.,

zák. č. 250/2014 Sb., zák. č. 82/2015 Sb., zák. č. 178/2016 Sb.,

zák. č. 230/2016 Sb., zák. č. 101/2017 Sb., zák. č. 222/2017 Sb.,

zák. č. 167/2018 Sb., zák. č. 46/2019 Sb., zák. č. 284/2020

Sb., zák. č. 349/2020 Sb., zák. č. 403/2020 Sb., zák. č. 94/2021 Sb. a zák.

č. 261/2021 Sb.

č. 561/2004 Sb.

Zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským

zařízením, ve znění zák. č. 132/2000 Sb., zák. č. 255/2001 Sb.,
zák. č. 16/2002 Sb., zák. č. 284/2002 Sb., zák. č. 562/2004 Sb.,
zák. č. 383/2005 Sb., zák. č. 179/2006 Sb., zák. č. 227/2009 Sb.
a zák. č. 82/2015 Sb., č. 306/1999 Sb.

Vyhláška o některých zvláštních pravidlech pro vzdělávání v souvislosti s
mimořádnými opatřeními při epidemii koronaviru SARS CoV-2, č. 233/2020 Sb.

Vyhláška o přijímacím řízení, maturitní zkoušce a závěrečné zkoušce ve
školním roce 2019/2020, č. 232/2020 Sb.

Vyhláška o hodnocení výsledků vzdělávání žáků ve druhém pololetí
školního roku 2019/2020, č. 211/2020 Sb.

Nařízení vlády o stanovení maximálního počtu hodin výuky
financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu
a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí, ve znění
nař. vlády č. 195/2019 Sb., č. 123/2018 Sb.

Vyhláška o krajských normativech, ve znění vyhl. č. 572/2020 Sb. č. 310/2018 Sb.

Vyhláška o předkládání údajů o předpokládaných počtech pedagogických
pracovníků a jejich platovém zařazení, č. 161/2018 Sb.

Vyhláška o seznamu nebezpečných chemických látek, směsí a prachů a podmínkách
nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a podmínkách výkonu činností
spojených s nebezpečnou expozicí prachů, č. 61/2018 Sb.

Vyhláška o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění vyhl. č. 243/2017 Sb., vyhl.
č. 244/2018 Sb., vyhl. č. 233/2020 Sb. a vyhl. č. 200/2021 Sb., č. 353/2016 Sb.

Vyhláška o požadavcích na potraviny, pro které je přípustná reklama,
a které lze nabízet k prodeji a prodávat ve školách a školských zařízeních,
ve znění vyhl. č. 160/2018 Sb., č. 282/2016 Sb.

Vyhláška o státních zkouškách z grafických disciplín a o změně vyhlášky č. 3/2015 Sb., o
některých dokladech o vzdělání č. 58/2016 Sb.

Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve
znění vyhl. č. 270/2017 Sb., vyhl. č. 416/2017 Sb., vyhl. č. 244/2018 Sb., vyhl. č. 196/2019
Sb., vyhl. č. 248/2019 Sb. a vyhl. č. 606/2020 Sb. č. 27/2016 Sb.

Vyhláška o některých dokladech o vzdělání, ve znění vyhl. č. 58/2016 Sb., vyhl. č. 300/2018 Sb., vyhl. č. 405/2020 Sb., vyhl. č. 200/2021 Sb. a vyhl., č. 530/2021 Sb., č. 3/2015 Sb.

Nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění nař. vlády č. 367/2012 Sb., nař. Vlády, č. 167/2014 Sb., nař. vlády č. 197/2015 Sb., nař. vlády č. 144/2018 Sb. a nař. vlády č. 354/2020 Sb., č. 211/2010 Sb.

Vyhláška o školských zařízeních, u nichž se nejvyšší povolené počty dětí, žáků a studentů nebo jiných obdobných jednotek vedených v rejstříku škol a školských zařízení neuvádějí, ve znění vyhl. č. 54/2016 Sb., č. 274/2009 Sb.

Vyhláška o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění vyhl. č. 90/2010 Sb., vyhl. č. 274/2010 Sb., vyhl. č. 54/2011 Sb., vyhl. č. 273/2011 Sb., vyhl. č. 371/2012 Sb., vyhl. č. 173/2014 Sb., vyhl. č. 214/2015 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb., vyhl. č. 311/2016 Sb., vyhl. č. 243/2017 Sb., vyhl. č. 232/2018 Sb., vyhl. č. 405/2020 Sb. a vyhl. č. 530/2021 Sb. č. 177/2009 Sb.

Vyhláška Ministerstva obrany, kterou se pro školy a školská zařízení zřizované Ministerstvem obrany provádějí některá ustanovení školského zákona, ve znění vyhl. č. 425/2008 Sb. a vyhl. č. 278/2012 Sb., č. 220/2007 Sb.

Vyhláška Ministerstva vnitra, kterou se pro školy a školská zařízení zřizované Ministerstvem vnitra provádějí některá ustanovení školského zákona, ve znění vyhl. č. 323/2008 Sb., vyhl. č. 21/2010 Sb., vyhl. č. 261/2013 Sb. a vyhl. č. 238/2017 Sb. č. 2/2006 Sb.

Vyhláška o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění vyhl. č. 389/2006 Sb., vyhl. č. 226/2007 Sb., vyhl. č. 208/2009, Sb., vyhl. č. 29/2012 Sb., vyhl. č. 131/2013 Sb., vyhl. č. 202/2016 Sb. a vyhl. č. 162/2018 Sb. č. 364/2005 Sb.

Vyhláška, kterou se zrušují některé vyhlášky v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, č. 224/2005 Sb.

Vyhláška o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění vyhl. č. 436/2010 Sb. a vyhl. č. 197/2016, Sb. č. 108/2005 Sb.

Vyhláška o školním stravování, ve znění vyhl. č. 107/2008 Sb., vyhl. č. 463/2011 Sb., vyhl. č. 17/2015 Sb., vyhl. č. 210/2017 Sb. a vyhl., č. 272/2021 Sb., č. 107/2005 Sb.

Vyhláška o zájmovém vzdělávání, ve znění vyhl. č. 109/2011 Sb., vyhl. č. 279/2012 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb., vyhl. č. 163/2018 Sb., vyhl., č. 196/2019 Sb. a vyhl. č. 423/2020 Sb. č. 74/2005 Sb.

Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhl. č. 116/2011 Sb., vyhl. č. 103/2014 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb., vyhl. č. 248/2019 Sb. a vyhl., č. 607/2020 Sb., č. 72/2005 Sb.

Vyhláška o základním uměleckém vzdělávání, ve znění vyhl. č. 197/2016 Sb., vyhl. č. 70/2019 Sb. a vyhl. č. 423/2020 Sb., č. 71/2005 Sb.

Vyhláška o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění vyhl. č. 57/2010 Sb.č. 64/2005 Sb.
Vyhláška o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání č. 55/2005 Sb.

Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhl. č. 454/2006 Sb., vyhl. č. 256/2012 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb., vyhl. č. 280/2016 Sb., vyhl. č. 243/2017 Sb., vyhl. č. 140/2018 Sb., vyhl. č. 196/2019 Sb. a vyhl. č. 271/2021 Sb., č. 48/2005 Sb.

Vyhláška o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem, ve znění vyhl. č. 126/2011 Sb., vyhl. č. 36/2014 Sb. a vyhl. č. 118/2017 Sb., č. 47/2005 Sb.

Vyhláška o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a státních jazykových zkouškách, ve znění vyhl. č. 196/2016 Sb. a vyhl. č. 423/2020 Sb., č. 33/2005 Sb.

Vyhláška o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti č. 17/2005 Sb.

Vyhláška o organizaci školního roku, ve znění vyhl. č. 322/2008 Sb., vyhl. č. 111/2012 Sb., vyhl. č. 189/2014 Sb., vyhl. č. 217/2019 Sb. a vyhl., č. 200/2021 Sb. č. 16/2005 Sb.

Vyhláška, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění vyhl. č. 225/2009 Sb., vyhl. č. 195/2012 Sb. a vyhl. č. 405/2020 Sb., č. 15/2005 Sb.

Vyhláška o předškolním vzdělávání, ve znění vyhl. č. 43/2006 Sb., vyhl. č. 214/2012 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb., vyhl. č. 280/2016 Sb., č. 14/2005 Sb., vyhl. č. 151/2018 Sb., vyhl. č. 196/2019 Sb., vyhl. č. 423/2020 Sb. a vyhl., č. 271/2021 Sb.

Vyhláška o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění vyhl., č. 374/2006 Sb., vyhl. č. 400/2009 Sb., vyhl. č. 197/2016 Sb., vyhl. č. 145/2018 Sb. a vyhl. č. 200/2021 Sb., č. 13/2005 Sb.

Vyhláška o podmínkách uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami, č. 12/2005 Sb.

Vyhláška o vyšším odborném vzdělávání, ve znění, vyhl. č. 470/2006 Sb., vyhl. č. 279/2016 Sb. a vyhl. č. 423/2020 Sb., č. 10/2005 Sb.

1.2. Pedagogičtí pracovníci

Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění zák. č. 383/2005 Sb., zák. č. 179/2006 Sb., zák. č. 264/2006 Sb., zák. č. 189/2008 Sb., zák. č. 384/2008 Sb., zák. č. 223/2009 Sb., zák. č. 227/2009 Sb., zák. č. 422/2009 Sb., zák. č. 159/2010 Sb., zák. č. 420/2011 Sb., zák. č. 198/2012 Sb., zák. č. 333/2012 Sb., zák. č. 197/2014 Sb., zák. č. 82/2015 Sb., zák. č. 332/2014 Sb. a zák. č. 379/2015 Sb., č. 563/2004 Sb.

Vyhláška, kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, č. 263/2007 Sb.

Vyhláška o postupu při zjišťování psychické způsobilosti pedagogických pracovníků školských zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči a o podrobnostech o školení osob žádajících o akreditaci k oprávnění zjišťovat psychickou způsobilost (vyhláška o psychické způsobilosti pedagogických pracovníků) č. 60/2006 Sb.

Nařízení vlády o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění nař. vlády č. 273/2009 Sb., nař. vlády č. 239/2015 Sb., nař. vlády č. 195/2019 Sb. a nař. vlády, č. 562/2020 Sb., č. 75/2005 Sb.

Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhl. č. 412/2006 Sb., vyhl. č. 329/2013 Sb. a vyhl. č. 272/2014 Sb., č. 317/2005 Sb.

Vyhláška o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích, ve znění vyhlášky č. 107/2019 Sb., č. 54/2005 Sb.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – otázky 4-7

Tabulka č. 2 – otázky 8-10

Tabulka č. 3 – otázky 11-13

Tabulka č. 4 – otázky 14-18

Tabulka č. 5 – otázky 19-21

Tabulka č. 6 – otázky 22-24

Seznam grafů

Graf č. 1 Respondenti podle pohlaví

Graf č. 2 Délka pedagogické praxe

Graf č. 3 Pracovní zařazení respondenta

Graf č. 4 Otázky 4-7

Graf č. 5 Otázky 8-10

Graf č. 6 Otázky 11-13

Graf č. 7 Otázky 14-18

Graf č. 8 Otázky 19-21

Graf č. 9 Otázky 21-24

Graf č. 10 Souhrnné grafické znázornění výsledků dotazníkového šetření

